

NARODOWY
BANK POLSKI

Spis treści

Marzec 2024 r.

Instrukcja wypełniania formularzy sprawozdawczych BAXXX, BPXXX, BGXXX, BTXXX, STR010, SBBS010, F-7 Statystyka stanów

1. Podstawy prawne gromadzenia danych statystycznych z zakresu statystyki monetarnej	3
2. Zasady ewidencji księgowej	3
3. Terminy i częstotliwość składania sprawozdań do NBP	3
4. Zasady prezentacji	4
5. Jednostki miary	5
6. Format dostarczania danych do NBP	5
7. Podział sektorowy gospodarki	5
8. Definicje instrumentów występujących w sprawozdaniach BAXXX, BPXXX, BGXXX, BTXXX	27
9. Formularz STR010 (Statystyka strukturalna – Dane o banku w podziale na województwa)	51
10. Formularz SBBS010	53
11. Formularz F-7 (Dane o liczbie prowadzonych rachunków)	53
12. Kontakt	54

1. Podstawy prawne gromadzenia danych statystycznych z zakresu statystyki monetarnej

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2022 r. poz. 2025, z późn. zm.).

Uchwała nr 38/2023 Zarządu NBP z dnia 11 lipca 2023 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do NBP danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego (Dz. Urz. NBP z 2023 r. poz. 12) (Załącznik nr 2).

2. Zasady ewidencji księgowej

Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSR/MSSF) i związane z nimi interpretacje ogłoszone w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, 295, 1598) wraz z aktami wykonawczymi.

3. Terminy i częstotliwość składania sprawozdań do NBP

Banki przekazują sprawozdania w zakresie formularzy, o których mowa w niniejszej instrukcji z częstotliwością:

- miesięczną, do końca 10 dnia roboczego po upływie miesiąca, którego dane dotyczą (BAXXX, BPXXX, BWXXX),
- kwartalną, do końca 10 dnia roboczego po upływie kwartału, którego dane dotyczą (BGXXX, BTXXX, F-7),
- roczną, do końca 10 dnia roboczego po upływie roku, którego dane dotyczą (STR010, SBBS010).

4. Zasady prezentacji

Należności i zobowiązania wykazywane być powinny w ujęciu brutto, np. bez ich wzajemnego kompensowania. Wyjątek stanowią:

- rozliczenia międzyoddziałowe (prezentowane w kategorii „Pozostałe aktywa/pasywa – w tym: konta rozliczeniowe” w formularzach BA140 i BP150), które należy wykazywać po uwzględnieniu kompensacji sald;
- „krótka sprzedaż”, której wartość pomniejsza portfel papierów wartościowych o charakterystyce papierów wartościowych, na jakich jest robiona krótka sprzedaż (np. dłużne papiery wartościowe w PLN z terminem pierwotnym powyżej 1 roku do 2 lat włącznie, emitent sektor instytucji rządowych);
- wykup obligacji własnych, których wartość pomniejsza wartość kategorii „Emisja dłużnych papierów wartościowych (bez odsetek)”; wartość odsetek/dyskonta od wykupionych obligacji własnych pomniejsza pozycję „odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych”;
- nabycie akcji własnych, których wartość pomniejsza kategorię „Kapitały, w tym fundusze własne”.

Kategorie wyodrębnione w formularzach sprawozdawczych należy prezentować w wartości bilansowej (netto), z wyjątkiem:

1. Kredytów i innych należności (bez odsetek), które należy wykazywać w kwocie kapitału do spłaty według wartości nominalnej pozostającej do spłacenia przez dłużnika na koniec okresu sprawozdawczego i należy prezentować w ujęciu brutto (bez pomniejszania o rezerwy celowe/odpisy aktualizujące wartość). Taki sposób wyceny i prezentacji dotyczy również papierów wartościowych zaliczanych do tej kategorii (patrz 8. Definicje instrumentów występujących w sprawozdaniach BAXXX, BPXXX, BGXXX, BTXXX).

Kategoria ta nie obejmuje odsetek (zarówno zapadłych, jak i naliczanych niezapadłych). Odsetki należy prezentować w odrębnej pozycji. Różnice pomiędzy wartością nominalną pomniejszoną o rezerwy celowe/odpisy z tytułu utraty wartości i wartością bilansową prezentowane są odrębnie jako korekty wartości i wykazywane jako pozycja „w tym” w kategorii „pozostałe aktywa”.

2. Depozytów i innych zobowiązań (bez odsetek), które należy wykazywać według wartości nominalnej bez odsetek naliczanych. Odsetki zapadłe powiększają wartość kategorii „depozyty i inne zobowiązania”. Odsetki naliczane niezapadłe należy wykazywać w odrębnej pozycji.

3. Emisji dłużnych papierów wartościowych (bez odsetek), które należy wykazywać według wartości nominalnej. Odsetki należy wykazywać w odrębnej pozycji.
4. Akcji i udziałów stanowiących aktywa trwałe finansowe, które należy prezentować bez pomniejszenia o odpisy z tytułu utraty wartości.
5. Aktywów trwałych niefinansowych, które należy prezentować bez pomniejszenia o odpisy z tytułu utraty wartości i umorzenia.
6. Pozostałych aktywów, które należy prezentować bez pomniejszenia o odpisy z tytułu utraty wartości.

5. Jednostki miary

Dane wartościowe wykazywane są w tysiącach złotych (PLN) bez miejsc po przecinku. Informacje na formularzu F-7 (liczba rachunków) i STR010 (liczba placówek) należy wykazywać jako liczbę sztuk.

6. Format dostarczania danych do NBP

Dane należy przekazywać do NBP drogą elektroniczną za pośrednictwem Portalu internetowego Systemu Informacji Sprawozdawczej, przy użyciu taksonomii XBRL udostępnionej przez NBP.

7. Podział sektorowy gospodarki

Przedstawiona poniżej klasyfikacja sektorowa podmiotów gospodarki zgodna jest z zasadami podziału sektorowego określonymi w rozporządzeniu parlamentu europejskiego i rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (zwanym dalej ESA 2010).

Instytucje krajowe

- I. Monetarne instytucje finansowe (MIF) – instytucje finansowe, których działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub bliskich substytutów depozytów od podmiotów innych niż monetarne instytucje finansowe oraz udzielaniu kredytów i pożyczek lub inwestowaniu w papiery wartościowe na własny rachunek. Wszystkie instytucje zaliczane do sektora monetarnych in-

stytucji finansowych znajdują się na aktualizowanej na bieżąco liście krajowych MIF publikowanej na stronie internetowej NBP (<https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/sprawozdawczosc/lista-mif/>).

Sektor MIF obejmuje:

1) bank centralny (Narodowy Bank Polski),

2) pozostałe MIF, do których zaliczane są:

a) instytucje przyjmujące depozyty:

(i) instytucje kredytowe zdefiniowane w art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. Populacja polskich instytucji kredytowych została określona i może być zidentyfikowana na podstawie listy MIF (patrz: link powyżej). Do instytucji kredytowych, dla celów statystycznych, zaliczone zostały banki (z wyjątkiem banku centralnego) oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (SKOK). Do kategorii tej nie zalicza się banków i SKOK w stanie upadłości, likwidacji oraz w organizacji, które należy wykazywać w sektorze pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego.

(ii) instytucje przyjmujące depozyty, z wyjątkiem instytucji kredytowych, o których mowa w pkt. (i) powyżej:

- instytucje finansowe, których podstawową działalnością jest pośrednictwo finansowe, zdefiniowane w par. 2.56 załącznika I do rozporządzenia 2013/549 Parlamentu Europejskiego i Rady, i które zajmują się przyjmowaniem depozytów lub bliskich substytutów depozytów od jednostek instytucjonalnych, a zatem nie tylko od MIF oraz we własnym imieniu udzielają kredytów i pożyczek lub dokonują inwestycji w papiery wartościowe.
- instytucje pieniądza elektronicznego, których podstawową działalnością jest pośrednictwo finansowe polegające na emitowaniu pieniądza elektronicznego. W Polsce żadna instytucja nie posiada statusu instytucji pieniądza elektronicznego.

b) fundusze rynku pieniężnego (FRP) utworzone na podstawie ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2023 r. poz. 681, 825, 1723, 1941) i jednocześnie spełniające kryteria określone w art.

4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/1131 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie funduszy rynku pieniężnego.

Począwszy od stycznia 2012 r. lista polskich monetarnych instytucji finansowych nie zawiera funduszy rynku pieniężnego, ponieważ żaden z funduszy inwestycyjnych nie spełnia kryteriów definicji tego podsektora.

II. Instytucje niemonetarne obejmują:

1. Instytucje rządowe i samorządowe – obejmują organy władzy publicznej i podległe im jednostki organizacyjne, państwowe osoby prawne oraz inne państwowe jednostki organizacyjne, których działalność finansowana jest ze środków publicznych w całości lub przeważającej części. Ponadto do sektora instytucji rządowych i samorządowych zalicza się instytucje niekomercyjne kontrolowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych oraz przedsiębiorstwa publiczne zaliczone do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Przyporządkowanie podmiotów do sektora instytucji rządowych i samorządowych (oznaczonego kodem ESA 2010 – S.13) oraz jego podsektorów (S.1311, S.1313 oraz S.1314) należy przeprowadzać w oparciu o ostatnią wersję „Listy jednostek zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych według podsektorów i PKD zgodnie z ESA 2010” publikowanej na stronie Głównego Urzędu Statystycznego. Należy uwzględnić wszystkie jednostki niezależnie od roku ich przeklasyfikowania do sektora S.13 (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/lista-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2021-r-6,9.html>).

- 1.1. Instytucje rządowe szczebla centralnego – wszystkie ministerstwa i inne instytucje centralne, których kompetencje obejmują zwykle całe terytorium ekonomiczne kraju, z wyjątkiem instytucji zarządzających funduszami zabezpieczenia społecznego.

Obejmują one centralne organy administracji rządowej i podległe im jednostki organizacyjne, których działalność finansowana jest w przeważającej części z budżetu państwa.

Należy tu wykazywać:

- a) organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej (województów i urzędy wojewódzkie), organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały,
- b) publiczne szkoły wyższe oraz inne szkoły czy placówki oświatowe, jeżeli są zakładane przez właściwego ministra, centralny organ administracji rządowej lub wojewodę, a ich działalność finansowana jest z budżetu państwa,
- c) państwowe instytucje kultury oraz państwowe instytucje filmowe;

- d) instytucje pomocy społecznej,
- e) służby, straże, inspekcje działające pod zwierzchnictwem wojewody,
- f) jednostki naukowo-badawcze:
- g) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej utworzone przez ministra, centralny organ administracji rządowej, wojewodę, publiczną uczelnię medyczną lub publiczną uczelnię prowadzącą działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych,
- h) szpitale publiczne szczebla centralnego działające w formie spółek handlowych,
- i) kluby i biura poselskie,
- j) instytucje gospodarki budżetowej,
- k) organy sprawujące nadzór nad instytucjami finansowymi oraz fundusze gwarancyjne kontrolowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych jak Komisja Nadzoru Finansowego (KNF), Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG),
- l) państwowe fundusze celowe, z wyjątkiem zaliczonych do podsektora funduszy zabezpieczenia społecznego,
- m) fundusze utworzone, powierzone i przekazane BGK na mocy odrębnych ustaw, z wyjątkiem papierów wartościowych emitowanych przez BGK na rzecz funduszy przepływowych (np. Funduszu Drogowego, Funduszu Przeciwdziałania COVID-19) zakupionych przez bank sprawozdający, które należy wykazać jako dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez instytucje przyjmujące depozyty.
- n) państwowe osoby prawne tworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych,
- o) agencje wykonawcze, z wyjątkiem agencji niewymienionych na liście GUS, które zaliczać należy do sektora niefinansowego, do podsektora przedsiębiorstw.
- p) parki narodowe,
- q) przedsiębiorstwa publiczne zaliczone do podsektora instytucji rządowych szczebla centralnego,
- r) stan środków na rachunku „Interes Narodowy” prowadzonym dla Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (KUKE S.A.) zaliczyć należy do operacji z podsektorem instytucji rządowych szczebla centralnego,
- s) instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych kontrolowane przez podsektor instytucji rządowych szczebla centralnego.

Przyporządkowanie podmiotów do sektora instytucji rządowych i samorządowych, w tym do podsektora „Instytucji rządowych szczebla centralnego” (S.1311), należy przeprowadzać w oparciu o ostatnią wersję „Listy jednostek zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych według podsektorów i PKD zgodnie z ESA 2010” publikowanej na stronie Głównego Urzędu Statystycznego. Należy uwzględnić wszystkie jednostki niezależnie od roku ich przeklasyfikowania do sektora S.1311 (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ra->

[chunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/lista-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2021-r-6,9.html](https://statystyka.sejm.gov.pl/chunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/lista-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2021-r-6,9.html)).

- 1.2. Instytucje samorządowe – organy administracji samorządowej (gminne, powiatowe i wojewódzkie) i podlegające im jednostki organizacyjne, których działalność jest finansowana z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, z wyjątkiem regionalnych oddziałów funduszy zabezpieczenia społecznego.

Do podsektora tego zalicza się:

- a) organy wojewódzkie, powiatowe i gminne, zarówno stanowiące (sejmik województwa, rada powiatu, rada gminy) jak i wykonawcze (marszałek i zarząd województwa, starosta i zarząd powiatu, wójt, burmistrz, prezydent),
- b) jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki,
- c) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego,
- d) publiczne szkoły i placówki działające na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r., poz. 2230 oraz z 2023 r. poz. 1234, 2005), prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego,
- e) samorządowe instytucje kultury, instytucje pomocy społecznej, służby, straże i inspekcje, w tym np. ochotnicze straże pożarne,
- f) wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego,
- g) zakłady budżetowe tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (gminne, powiatowe i wojewódzkie zakłady budżetowe),
- h) samorządowe fundusze celowe **takie jak: Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,**
- i) samorządowe osoby prawne tworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych,
- j) przedsiębiorstwa publiczne zaliczone do podsektora instytucji samorządowych,
- k) instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych kontrolowane przez podsektor instytucji samorządowych.

Podsektor ten nie obejmuje wojewodów i urzędów wojewódzkich, które zaliczać należy do podsektora instytucji rządowych szczebla centralnego.

Przyporządkowanie podmiotów do sektora instytucji rządowych i samorządowych, w tym do podsektora „Instytucji samorządowych” (S.1313), należy przeprowadzać w oparciu o ostatnią wersję „Listy jednostek zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych według podsektorów i PKD zgodnie z ESA 2010” publikowanej na stronie Głównego

Urzędu Statystycznego. Należy uwzględnić wszystkie jednostki niezależnie od roku ich przeklasyfikowania do sektora S.1313 (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/lista-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2021-r-6,9.html>).

1.3. Fundusze zabezpieczenia społecznego – wszystkie centralne i lokalne jednostki instytucjonalne, których podstawową działalnością jest zabezpieczenie świadczeń społecznych, o ile instytucje te spełniają oba następujące kryteria:

- a) z mocy prawa lub na podstawie odpowiednich regulacji, określone grupy ludności są zobowiązane do uczestnictwa w planie (np. emerytalnym) lub do opłaty składek,
- b) rząd jest odpowiedzialny za zarządzanie instytucją w odniesieniu do ustalania czy zatwierdzania wysokości składek i świadczeń.

Do podsektora tego zaliczamy:

- a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz zarządzane przez nie fundusze,
- b) Narodowy Fundusz Zdrowia oraz jego oddziały wojewódzkie,
- c) Fundusz Pracy.

Przyporządkowanie podmiotów do sektora instytucji rządowych i samorządowych, w tym do podsektora „Funduszy zabezpieczenia społecznego” (S.1314), należy przeprowadzać w oparciu o ostatnią wersję „Listy jednostek zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych według podsektorów i PKD zgodnie z ESA 2010” publikowanej na stronie Głównego Urzędu Statystycznego. Należy uwzględnić wszystkie jednostki niezależnie od roku ich przeklasyfikowania do sektora S.1314 (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/lista-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2021-r-6,9.html>).

2. Pozostałe instytucje finansowe

2.1. Fundusze inwestycyjne niebędące funduszami rynku pieniężnego – fundusze inwestycyjne utworzone na podstawie ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2023 r. poz. 681, 825, 1723, 1941), z wyjątkiem funduszy rynku pieniężnego (znajdujących się na liście MIF, zaliczanych do sektora monetarnych instytucji finansowych) oraz – począwszy od 1 września 2020 r. – z wyjątkiem funduszy zdefiniowanej daty, o których mowa w art. 38 i art. 39 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 46, 1723, 1941), prowadzonych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (zaliczanych do sektora

funduszy emerytalno-rentowych i wymienionych na liście sektora funduszy emerytalno-rentowych <https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/sprawozdawczosc/lista-podmiotow-sektora-emerytalno-rentowego/>).

Fundusze inwestycyjne i subfundusze identyfikowane są na podstawie listy publikowanej na stronie NBP (<https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/statystyka-monetarna-i-finansowa/statystyka-funduszy-inwestycyjnych/>). Do sektora funduszy inwestycyjnych zaliczać należy również alternatywne spółki inwestycyjne (ASI), mimo iż nie ma ich na liście.

Do sektora tego nie należy zaliczać – umieszczonych na liście w celach informacyjnych – towarzystw funduszy inwestycyjnych (TFI), funduszy z wydzielonymi subfunduszami, tzw. parasolowych oraz zarządzających alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi (ZASI). TFI, fundusze parasolowe oraz zarządzający alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi (ZASI) nie spełniają kryteriów określonych dla funduszy inwestycyjnych i zaliczane są do sektora pomocniczych instytucji finansowych. Jedynie fundusze (przypisane TFI) i subfundusze (funduszy parasolowych) należy zaliczać do sektora funduszy inwestycyjnych.

Sektor nie obejmuje funduszy inwestycyjnych, w których gromadzone są środki w PPK, tj. funduszy zdefiniowanej daty, o których mowa w art. 38 i art. 39 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 46, 1723, 1941), prowadzonych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Fundusze zdefiniowanej daty w sprawozdawczości Monrep klasyfikować należy w sektorze „fundusze emerytalno-rentowe”.

2.2. Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego i pomocnicze instytucje finansowe oraz instytucje finansowe typu *captive* i udzielające pożyczek obejmują trzy podsektory:

2.2.1. Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego – instytucje finansowe, których podstawową działalnością jest pośrednictwo finansowe realizowane poprzez zaciąganie zobowiązań w formach innych niż gotówka, depozyty lub substytuty depozytów w jednostkach instytucjonalnych innych niż monetarne instytucje finansowe. Do podsektora tego zaliczane są m.in.:

- a) przedsiębiorstwa leasingu finansowego (przedsiębiorstwa świadczące usługi leasingu operacyjnego należy wykazywać w sektorze niefinansowym w przedsiębiorstwach),
- b) przedsiębiorstwa factoringowe,
- c) domy maklerskie,
- d) podmioty sekurytyzacyjne.

Podmiot sekurytyzacyjny – podmiot utworzony zgodnie z prawem krajowym do sekurytyzacji aktywów, z którym bank przeprowadza transakcję sekurytyzacji, a którego główna działalność spełnia oba poniższe kryteria:¹:

- podmioty te zamierzają dokonać lub dokonują jednej lub większej liczby transakcji sekurytyzacyjnych i są chronione przed ryzykiem upadłości lub jakimkolwiek innymi przypadkami niewywiązywania się przez inicjatora ze zobowiązań;
- podmioty te emitują lub zamierzają wyemitować dłużne papiery wartościowe, pozostałe instrumenty dłużne, jednostki uczestnictwa funduszy sekurytyzacyjnych, pozostałe instrumenty dłużne lub instrumenty pochodne (dalej zwane „instrumentami finansującymi”) lub posiadają bądź mogą posiadać – w sensie prawnym lub ekonomicznym – aktywa wystawione na sprzedaż w ofercie publicznej lub sprzedane w ofercie prywatnej, które stanowią podstawę dla emisji instrumentów finansujących.

Dla potrzeb niniejszej sprawozdawczości do podsektora tego należy zaliczać podmioty utworzone do sekurytyzacji aktywów, z którymi bank przeprowadza transakcję sekurytyzacji, spełniające powyższe kryteria i znajdujące się na liście podmiotów sekurytyzacyjnych publikowanej na stronie internetowej EBC (www.ecb.europa.eu/stats/financial_corporations/list_of_financial_institutions/html/index.en.html#fvc).

Obecnie lista nie zawiera polskich podmiotów, ponieważ żaden nie spełnia kryteriów definicji podmiotów sekurytyzacyjnych w rozumieniu rozporządzenia EBC.

Na potrzeby niniejszej sprawozdawczości operacje instytucji sprawozdających z podmiotami sekurytyzacyjnymi wykazywane są osobno, jako informacja uzupełniająca do formularzy BA030 i BP030, w formularzach BA030U oraz BP030U.

- e) banki i SKOK w stanie upadłości, likwidacji oraz w organizacji,
- f) instytucje typu *private equity/venture capital*,
- g) centralny kontrpartner KDPW_CCP S.A. Na potrzeby niniejszej sprawozdawczości operacje z przyrzeczeniem odkupu instytucji sprawozdających z KDPW_CCP S.A. wykazywane są jako informacja uzupełniająca w formularzach BA030U oraz BP030U.

2.2.2. Pomocnicze instytucje finansowe – instytucje finansowe, które nie prowadzą pośrednictwa finansowego we własnym imieniu, a jedynie przyczyniają się do tworzenia warunków do tego pośrednictwa. Do podsektora tego zalicza się m.in.:

¹ Zgodnie z Rozporządzeniem Europejskiego Banku Centralnego (UE) nr 1075/2013 z dnia 18 października 2013 r. w sprawie danych statystycznych w zakresie aktywów i pasywów podmiotów sekurytyzacyjnych (EBC/2013/40).

- a) brokerów, agentów i doradców ubezpieczeniowych i emerytalnych,
- b) doradców inwestycyjnych,
- c) kantory,
- d) giełdy papierów wartościowych,
- e) giełdy towarowe,
- g) instytucje płatnicze,
- f) instytucje tworzące infrastrukturę dla funkcjonowania rynków finansowych, np. izby i centra rozliczeniowe (np. Polcard),
- h) Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.,
- i) towarzystwa funduszy inwestycyjnych, fundusze z wydzielonymi subfunduszami tzw. parasolowe (ich subfundusze należy zaliczać do sektora funduszy inwestycyjnych), towarzystwa funduszy emerytalnych, zarządzających alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi (ZASI),
- j) instytucje zajmujące się sprzedażą ratalną,
- k) firmy windykacyjne,
- l) Związek Banków Polskich,
- m) Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa,
- n) przedstawicielstwa banków zagranicznych,
- o) centrale, których jednostki zależne – wszystkie lub ich większość – są instytucjami finansowymi,
- p) Polski Fundusz Rozwoju,
- q) Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny,
- r) Instytucjonalny System Ochrony,
- s) System Ochrony Banków Komercyjnych S.A.,
- t) Fundacja Polska Bezgotówkowa.

Do podsektora tego nie zalicza się instytucji sprawujących nadzór nad instytucjami finansowymi takich jak np. Komisja Nadzoru Finansowego. Instytucje te zakwalifikowane są do podsektora instytucji rządowych szczebla centralnego.

2.2.3. Instytucje finansowe typu *captive* i udzielające pożyczek – instytucje finansowe, których działalność nie polega ani na pośrednictwie finansowym, ani na pomocniczych usługach finansowych, a większość ich aktywów i zobowiązań nie jest przedmiotem transakcji na otwartych rynkach. Do podsektora tego zalicza się w szczególności:

- a) podmioty zarządzające powierzonym majątkiem lub przedsiębiorstwa typu *brass plate*. Należy tu zaliczać fundacje rodzinne działające w oparciu o ustawę z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 326). Fundacje zajmujące się działalnością charytatywną należy nadal klasyfikować do sektora „instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych”.

- b) spółki holdingowe, które są w posiadaniu pakietów kontrolnych grupy jednostek zależnych, a ich główną działalnością jest posiadanie tej grupy bez świadczenia innych usług na rzecz przedsiębiorstw, w których posiadają udziały; tzn. spółki te nie administrują innymi jednostkami ani nimi nie zarządzają. Krajowe spółki holdingowe klasyfikowane są na podstawie numeru PKD, tj. do podsektora tego należy zaliczać podmioty oznaczone numerem 64.20.Z Działalność holdingów finansowych.
- c) spółki specjalnego przeznaczenia, które zaliczają się do jednostek instytucjonalnych i gromadzą fundusze na rynkach otwartych do wykorzystania przez ich jednostkę macierzystą;
- d) jednostki świadczące usługi finansowe na rzecz wielu klientów przy wykorzystaniu wyłącznie środków własnych lub pochodzących od sponsora, podejmujące ryzyko finansowe niedotrzymania warunków umowy przez dłużnika. Do przykładów należą: instytucje pożyczające pieniądze, instytucje udzielające kredytów studenckich bądź pożyczek na import/eksport ze środków pochodzących od sponsora (np. od jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych bądź instytucji niekomercyjnych), a także lombardy, których podstawową działalnością jest pożyczanie pieniędzy;
- e) fundusze specjalnego przeznaczenia sektora instytucji rządowych i samorządowych, nazywane zwykle państwowymi funduszami majątkowymi (*sovereign wealth funds*), jeśli ich podstawowa działalność polega na świadczeniu usług finansowych, np. fundusze i fundacje finansowe (w tym: Fundusz Współpracy).

2.3. Instytucje ubezpieczeniowe – instytucje oferujące ochronę ubezpieczeniową (produkty ubezpieczeniowe) i realizujące swoje cele i zadania poprzez przedsiębiorstwo ubezpieczeniowe (zakład ubezpieczeń, zakłady reasekuracji), funkcjonujące w formie spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, prowadzące działalność na podstawie ustawy z 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 614, 656, 825, 1723, 1843, 1941).

Pojęcie instytucji ubezpieczeniowych nie obejmuje jednostek działających w sferze ubezpieczeń społecznych (Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowy Fundusz Zdrowia, Fundusz Pracy) oraz – zaliczanych do podsektora instytucji rządowych szczebla centralnego – jednostek sprawujących nadzór nad instytucjami ubezpieczeniowymi (Komisja Nadzoru Finansowego).

Lista instytucji zaliczanych do instytucji ubezpieczeniowych publikowana jest na stronie NBP (<https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/sprawozdawczosc/lista-instytucji-ubezpieczeniowych/>).

Stan środków na rachunku „Interes Narodowy” prowadzonym dla Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (KUKE S.A.) zaliczyć należy do operacji z podsektorem instytucji rządowych szczebla centralnego.

2.4. Fundusze emerytalno-rentowe – instytucje, których przedmiotem działalności jest gromadzenie środków pieniężnych i ich lokowanie, z przeznaczeniem na wypłatę członkom funduszu po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego.

Do sektora tego należy zaliczyć:

- a) instytucje działające w oparciu o ustawę z 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2023 poz. 930, 1672, 1941) oraz
- b) fundusze inwestycyjne, w których gromadzone są środki w PPK, tj. fundusze zdefiniowanej daty, o których mowa w art. 38 i art. 39 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 46, 1723, 1941), prowadzone przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

Instytucje zaliczane do sektora funduszy emerytalno-rentowych identyfikowane są w oparciu o listę zamieszczoną na stronie NBP (<https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/sprawozdawczosc/lista-podmiotow-sektora-emerytalno-rentowego/>).

Pojęcie funduszy emerytalno-rentowych nie obejmuje jednostek sprawujących nadzór nad funduszami emerytalnymi (Komisja Nadzoru Finansowego) zaliczanych do podsektora instytucji rządowych szczebla centralnego.

3. Przedsiębiorstwa niefinansowe – jednostki, których główną działalnością jest produkcja i obrót dobrami lub świadczenie usług niefinansowych, w szczególności:

- Przedsiębiorstwa i spółki państwowe – przedsiębiorstwa działające na podstawie ustawy z 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 2023 poz. 437) oraz spółki państwowe.

Do tej grupy podmiotów zalicza się również:

- a) przedsiębiorstwa komunalne,
- b) jednostki badawczo-rozwojowe, z wyjątkiem jednostek ujętych w sektorze instytucji rządowych i samorządowych, wymienionych w opisie tego sektora,
- c) Poczta Polska S.A.,
- d) agencje, które nie zostały wymienione jako podmioty zaliczone do podsektora instytucji rządowych szczebla centralnego, a spełniają opisane powyżej warunki określone dla spółek państwowych.

W podsektorze tym nie ujmuje się przedsiębiorstw publicznych zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych (patrz: „Lista jednostek zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych według podsektorów i PKD zgodnie z ESA 2010” publikowana na stronie Głównego Urzędu Statystycznego (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/li-sta-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2021-r-6,9.html>)).

- Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie – przedsiębiorstwa i spółki będące w całości własnością kapitału prywatnego oraz takie, które nie spełniają warunków określonych dla przedsiębiorstw i spółek państwowych opisanych powyżej, a także wszystkie spółdzielnie (w tym spółdzielnie mieszkaniowe) i spółki cywilne, oddziały przedsiębiorców zagranicznych oraz grupy producenckie.

Zalicza się tu również:

- a) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą o charakterze niefinansowym na własny rachunek, zatrudniające powyżej 9 osób², którym bank sprawozdający świadczy usługi związane z ich działalnością,
- b) niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz szkoły niepubliczne, o ile prowadzone są w formie spółki lub spółdzielni,
- c) towarzystwa budownictwa społecznego,
- d) agencje, które nie zostały wymienione jako podmioty zaliczone do podsektora instytucji rządowych szczebla centralnego i nie spełniają opisanych powyżej warunków określonych dla spółek państwowych,
- e) centrale kontrolujące grupę przedsiębiorstw będących producentami rynkowymi, jeśli przeważającym rodzajem działalności całej grupy przedsiębiorstw jest produkcja wyrobów i usług niefinansowych.

Przedsiębiorstwa niefinansowe wykazywane są w podziale na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa.

- Duże przedsiębiorstwa – Dużym przedsiębiorstwem określa się jednostkę instytucjonalną, w której liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego wynosiła co najmniej 250 osób³ oraz osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą na własny

² Wielkość zatrudnienia obejmuje osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, mianowanie, powołanie lub wybór) łącznie z właścicielem i współwłaścicielami podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą (jeżeli w podmiocie pracują) oraz pomagającymi członkami rodzin. Nie dotyczy zatem osób zatrudnionych na podstawie umowy o dzieło czy umowy zlecenia. Nie wlicza się też pracowników sezonowych. Wielkość zatrudnienia obliczana jest wg. stanu na dany dzień sprawozdawczy i obejmuje zarówno osoby zatrudnione w pełnym jak i niepełnym wymiarze czasu pracy (zatrudnienie tych ostatnich nie podlega przeliczeniu na pełne etaty).

rachunek, o ile liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego wynosiła co najmniej 250 osób.

- Małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP) – Małym i średnim przedsiębiorstwem określa się jednostkę instytucjonalną, w której liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego wynosiła mniej niż 250 osób oraz osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą o charakterze niefinansowym na własny rachunek, o ile liczba pracujących w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wynosiła na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego więcej niż 9 osób, lecz mniej niż 250 osób. Kategoria ta obejmuje także mikroprzedsiębiorstwa (przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego wynosiła do 9 osób włącznie). Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą o charakterze niefinansowym na własny rachunek, w ramach której liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego nie przekraczała 9 osób są zaliczane do kategorii przedsiębiorców indywidualnych (gospodarstwa domowe).

4. Gospodarstwa domowe i instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych obejmują:

4.1. Gospodarstwa domowe – ~~osoby lub grupy osób będące konsumentami lub producentami rynkowymi wyrobów i usług~~; osoby fizyczne lub grupy osób fizycznych będące konsumentami lub przedsiębiorcami indywidualnymi produkującymi rynkowe wyroby lub usługi niefinansowe (producenci rynkowi). Sektor ten obejmuje również osoby lub grupy osób, które są producentami wyrobów lub usług niefinansowych przeznaczonych wyłącznie na własne potrzeby.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą o charakterze niefinansowym zatrudniające do 9 osób włącznie należy klasyfikować do sektora gospodarstw domowych. Próg zatrudnienia do 9 osób włącznie jest podstawowym kryterium klasyfikacji do sektora gospodarstw domowych.

Natomiast osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą o charakterze niefinansowym zatrudniające powyżej 9 osób należy zaliczać do sektora przedsiębiorstw niefinansowych.

Osoby fizyczne lub grupy osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą o charakterze finansowym, niezależnie od wielkości zatrudnienia, należy klasyfikować do sektora finansowego.

Sektor ten obejmuje:

4.1.1. Osoby prywatne – osoby fizyczne, z wyjątkiem osób prowadzących działalność gospodarczą i/lub rolniczą (tj. zakwalifikowanych do grupy przedsiębiorców indywidualnych i/lub rolników indywidualnych). Zalicza się tu również:

- a) szkolne kasy oszczędnościowe,
- b) rady rodziców działające w szkołach, przedszkolach i innych placówkach.

4.1.2. Przedsiębiorców indywidualnych – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą o charakterze **niefinansowym** na własny rachunek, zatrudniające **na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego** do 9 osób włącznie² (np. przedstawiciele wolnych zawodów, jeśli spełniają ww. warunki, w tym również komornicy sądowi).

Zaliczyć tu należy także niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz szkoły niepubliczne, prowadzone przez osoby fizyczne, o ile **zatrudniają na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego liczbą pracujących wynosila** do 9 osób włącznie.

4.1.3. Rolników indywidualnych – osoby fizyczne, których głównym źródłem dochodów jest produkcja rolnicza, a ich działalność nie jest zarejestrowana w formie przedsiębiorstwa, spółki, spółdzielni lub grupy producenckiej.

4.2. Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych – instytucje niekomercyjne stanowiące odrębne jednostki prawne działające na rzecz gospodarstw domowych, których podstawowe przychody, pomijając uzyskiwane z okazjonalnej sprzedaży, stanowią dobrowolne wpłaty pieniężne lub wkłady w naturze od gospodarstw domowych, dotacje instytucji rządowych i samorządowych oraz dochody z tytułu własności.

Do tego podsektora zalicza się:

- a) związki zawodowe,
- b) towarzystwa i stowarzyszenia zawodowe i naukowe, np. izby adwokackie,
- c) stowarzyszenia konsumentów,
- d) partie polityczne,
- e) kościoły i związki wyznaniowe,
- f) fundusze i fundacje działające na rzecz gospodarstw domowych, z wyjątkiem tych zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych (patrz: „Lista jednostek zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych według podsektorów i PKD zgodnie z ESA 2010” publikowana na stronie Głównego Urzędu Statystycznego (<https://stat.gov.pl/obszary-tema->

[tyczne/rachunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/lista-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2021-r-6,9.html](https://stat.gov.pl/tyczne/rachunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/lista-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2021-r-6,9.html)) oraz z wyjątkiem fundacji rodzinnych działających w oparciu o ustawę z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (zaliczanych do sektora „instytucji finansowych typu *captive* i udzielających pożyczek”).

- g) kluby społeczne, kluby kultury, rekreacyjne i sportowe (o ile nie działają jako spółki akcyjne, które należy zaliczyć do sektora „przedsiębiorstw”),
- h) wspólnoty mieszkaniowe,
- i) niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej i szkoły niepubliczne, o ile prowadzone są przez kościoły i związki wyznaniowe, fundacje działające na rzecz gospodarstw domowych, związki zawodowe, samorządy zawodowe i stowarzyszenia oraz inne podmioty zaliczane do instytucji niekomercyjnych,
- j) instytucje dobroczynne, organizacje pomocy humanitarnej finansowane z dobrowolnych transferów pieniężnych lub w naturze od innych jednostek instytucjonalnych,
- k) fundacje zajmujące się działalnością charytatywną,
- l) kasy zapomogowo-pożyczkowe,
- m) **komitety wyborcze**

Instytucje krajów strefy euro³

Do instytucji krajów strefy euro zalicza się osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania na terenie krajów należących do strefy euro (tj. Austrii, Belgii, Chorwacji, Cypru, Estonii, Finlandii, Francji⁴, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Luksemburga, Litwy, Łotwy, Malty, Niemiec, Portugalii, Słowacji, Słowenii, Włoch), a także inne podmioty mające siedzibę na terenie krajów należących do strefy euro, posiadające zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu oraz przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne i inne przedstawicielstwa oraz misje specjalne, korzystające z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych, krajów

³ W przypadku wątpliwości dotyczących klasyfikacji sektorowej podmiotów działających na terenie krajów Unii Europejskiej można posługiwać się dokumentem wydanym przez EBC, zawierającym opis przyporządkowania sektorowego jednostek funkcjonujących w poszczególnych krajach wraz z licznymi przykładami konkretnych instytucji. Materiał ten dostępny jest na stronie internetowej EBC (www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/mfmarketstatisticssectormanual200703en.pdf).

⁴ W rozumieniu statystyki monetarnej i bankowej pojęcie rezydent Francji obejmuje oprócz terytorium Francji również Monako, 4 departamenty zamorskie (Gujanę Francuską, Gwadelupę, Martynikę i Reunion) oraz dwie wspólnoty terytorialne (Majottę oraz Saint Pierre i Miquelon). Rezydentem Francji nie są osoby lub podmioty z terytoriów zamorskich.

należących do strefy euro. Organizacje międzynarodowe (finansowe i niefinansowe), nawet jeżeli mają siedzibę na terenie kraju strefy euro, należy umownie wykazywać w ramach operacji prowadzonych z „Resztą świata”, **za wyjątkiem:**

- a) Europejskiego Mechanizmu Stabilności (ESM) i Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej (EFSF), które należy wykazywać jako instytucje krajów strefy euro w sektorze „instytucje rządowe szczebla centralnego”;
- b) Europejskiego Banku Centralnego (EBC), który należy wykazywać jako instytucję krajów strefy euro (a w formularzu BG010A – Niemiec) w sektorze „monetarne instytucje finansowe”.

I. Monetarne instytucje finansowe (MIF) – instytucje finansowe, których działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub bliskich substytutów depozytów od podmiotów innych niż monetarne instytucje finansowe oraz udzielaniu kredytów lub inwestowaniu w papiery wartościowe na własny rachunek. Kategoria ta obejmuje również Europejski Bank Centralny oraz krajowe banki centralne krajów strefy euro. Lista zaklasyfikowanych tu instytucji zamieszczona jest na stronie internetowej EBC (www.ecb.europa.eu/stats/money/mfi/general/html/daily_list.en.html). Lista ta jest aktualizowana przez EBC na bieżąco.

Wyjątek stanowi **Europejski Bank Inwestycyjny (EBI)**, który mimo iż znajduje się na liście MIF publikowanej przez EBC, należy wykazywać w sektorze „instytucje krajów reszty świata, pozostałe instytucje finansowe”.

Sektor MIF obejmuje:

1. banki centralne,
2. pozostałe MIF, które obejmują:

a) instytucje przyjmujące depozyty:

(i) instytucje kredytowe zdefiniowane w art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. Populacja instytucji kredytowych strefy euro została określona i może być zidentyfikowana na podstawie listy MIF (patrz wyżej). Do instytucji kredytowych, dla celów statystycznych, zaliczone zostały banki (z wyjątkiem banków centralnych) oraz kasy oszczędnościowo-pożyczkowe (*credit unions*).

(ii) instytucje przyjmujące depozyty, z wyjątkiem instytucji kredytowych, o których mowa w pkt. (i) powyżej:

- instytucje finansowe, których podstawową działalnością jest pośrednictwo finansowe i które zajmują się przyjmowaniem depozytów lub bliskich substytutów depozytów od jednostek instytucjonalnych, a zatem nie tylko od MIF oraz

we własnym imieniu udzielają kredytów i pożyczek lub dokonują inwestycji w papiery wartościowe,

- instytucje pieniądza elektronicznego, których podstawową działalnością jest pośrednictwo finansowe polegające na emitowaniu pieniądza elektronicznego.

b) fundusze rynku pieniężnego (FRP) spełniające kryteria określone w art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/1131 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie funduszy rynku pieniężnego.

II. Instytucje niemonetarne

1. Instytucje rządowe i samorządowe – wszystkie jednostki instytucjonalne strefy euro finansowane w całości lub części z obowiązkowych płatności dokonywanych przez jednostki należące do pozostałych sektorów lub wszystkie jednostki instytucjonalne, których podstawową działalnością jest redystrybucja dochodu i majątku narodowego.

1.1. Instytucje rządowe szczebla centralnego – wszystkie ministerstwa i inne instytucje centralne, których kompetencje obejmują zwykle całe terytorium ekonomiczne kraju, z wyjątkiem instytucji zarządzających funduszami zabezpieczenia społecznego.

Obejmują one centralne organy administracji rządowej i podległe im jednostki organizacyjne, których działalność finansowana jest w określonym stopniu z budżetu państwa.

1.2. Instytucje rządowe i samorządowe szczebla regionalnego – te rodzaje administracji publicznej, które są odrębnymi jednostkami instytucjonalnymi, spełniającymi pewne funkcje instytucji rządowych i samorządowych, z wyjątkiem zarządzania funduszami zabezpieczenia społecznego, na poziomie poniżej szczebla centralnego, a powyżej jednostek instytucjonalnych istniejących na szczeblu lokalnym, np. organy administracji krajów związkowych w Niemczech czy regionów we Francji.

1.3. Instytucje samorządowe szczebla lokalnego – jednostki szczebla lokalnego krajów strefy euro będące odrębnymi jednostkami instytucjonalnymi, których kompetencje obejmują tylko lokalne części terytorium ekonomicznego kraju, z wyjątkiem lokalnych oddziałów funduszy zabezpieczenia społecznego.

1.4. Fundusze zabezpieczenia społecznego – obejmują wszystkie centralne, regionalne i lokalne jednostki instytucjonalne krajów strefy euro, których podstawową działalnością jest zabezpieczenie świadczeń społecznych, o ile spełniają oba następujące kryteria:

- a) z mocy prawa lub na podstawie odpowiednich regulacji, określone grupy ludności są zobowiązane do uczestnictwa w planie (np. emerytalnym) lub do opłaty składek,
- b) rząd jest odpowiedzialny za zarządzanie instytucją w odniesieniu do ustalania czy zatwierdzania wysokości składek i świadczeń.

2. Pozostałe instytucje finansowe

2.1. Fundusze inwestycyjne niebędące funduszami rynku pieniężnego – wszystkie systemy zbiorowego inwestowania krajów strefy euro (z wyjątkiem tych zaklasyfikowanych do podsektora funduszy rynku pieniężnego), których podstawową działalnością jest pośrednictwo finansowe. Instytucje te zajmują się emisją udziałów lub jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych niebędących bliskimi substytutami depozytów oraz, we własnym imieniu, dokonują inwestycji, przede wszystkim w aktywa finansowe inne niż aktywa finansowe krótkoterminowe oraz w aktywa niefinansowe (przeważnie nieruchomości). Fundusze inwestycyjne niebędące funduszami rynku pieniężnego obejmują fundusze inwestycyjne typu zamkniętego i fundusze inwestycyjne typu otwartego oraz inne systemy zbiorowego inwestowania, których udziały lub jednostki uczestnictwa nie są uznawane za bliskie substytuty depozytów.

Dla potrzeb niniejszej sprawozdawczości do podsektora tego zaliczać należy instytucje znajdujące się na liście funduszy inwestycyjnych zamieszczonej na stronie Europejskiego Banku Centralnego (www.ecb.europa.eu/stats/financial_corporations/list_of_financial_institutions/html/index.en.html#if).

2.2. Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego, pomocnicze instytucje finansowe oraz instytucje finansowe typu *captive* i udzielające pożyczek obejmują:

2.2.1. Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego – instytucje finansowe krajów strefy euro, których podstawową działalnością jest pośrednictwo finansowe realizowane poprzez zaciąganie zobowiązań w formach innych niż gotówka, depozyty lub substytuty depozytów w jednostkach instytucjonalnych innych niż monetarne instytucje finansowe.

W ramach tego sektora wyróżnia się podmioty sekurytyzacyjne w rozumieniu rozporządzenia Europejskiego Banku Centralnego (UE) nr 1075/2013 z dnia 18 października 2013 r. w sprawie danych statystycznych w zakresie aktywów i pasywów podmiotów sekurytyzacyjnych (wersja przekształcona) (EBC/2013/40), rozumiane jako podmioty utworzone zgodnie z prawem krajowym lub wspólnotowym których główna działalność spełnia następujące kryteria:

- podmioty te zamierzają dokonać lub dokonują jednej lub większej liczby transakcji sekurytyzacyjnych i są chronione przed ryzykiem upadłości lub jakimkolwiek innymi przypadkami niewywiązywania się przez inicjatora ze zobowiązań;
- podmioty te emitują lub zamierzają wyemitować dłużne papiery wartościowe, pozostałe instrumenty dłużne, jednostki uczestnictwa funduszy sekurytyzacyjnych, pozostałe instrumenty dłużne lub instrumenty pochodne (dalej zwane „instrumentami finansującymi”) lub posiadają bądź mogą posiadać – w sensie prawnym lub ekonomicznym – aktywa wystawione na sprzedaż w ofercie publicznej lub sprzedane w ofercie prywatnej, które stanowią podstawę dla emisji instrumentów finansujących.

Dla potrzeb niniejszej sprawozdawczości do podsektora tego zaliczać należy instytucje znajdujące się na liście podmiotów sekurytyzacyjnych zamieszczonej na stronie Europejskiego Banku Centralnego (www.ecb.europa.eu/stats/financial_corporations/list_of_financial_institutions/html/index.en.html#fvc).

Na potrzeby niniejszej sprawozdawczości osobno wykazywać należy – jako informację uzupełniającą w formularzu BA080U oraz BP080U – operacje z przyrzeczeniem odkupu instytucji sprawozdających z centralnymi kontrpartnerami (CCP) krajów strefy euro. Lista CCP uprawnionych do działania na terenie UE prowadzona jest przez ESMA (https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/ccps_authorized_under_emir.pdf).

2.2.2. Pomocnicze instytucje finansowe – instytucje finansowe krajów strefy euro, które nie prowadzą pośrednictwa finansowego we własnym imieniu, a jedynie przyczyniają się do tworzenia warunków do tego pośrednictwa.

2.2.3. Instytucje finansowe typu *captive* i udzielające pożyczek – instytucje finansowe krajów strefy euro, których działalność nie polega ani na pośrednictwie finansowym, ani na pomocniczych usługach finansowych, a większość ich aktywów i zobowiązań nie jest przedmiotem transakcji na otwartych rynkach. Do podsektora tego zalicza się w szczególności:

- a) podmioty zarządzające powierzonym majątkiem lub przedsiębiorstwa typu *brass plate*;
- b) spółki holdingowe, które są w posiadaniu pakietów kontrolnych grupy jednostek zależnych, a ich główną działalnością jest posiadanie tej grupy bez świadczenia innych usług na rzecz przedsiębiorstw, w których posiadają udziały; tzn. spółki te nie administrują innymi jednostkami ani nimi nie zarządzają.
- c) spółki specjalnego przeznaczenia, które zaliczają się do jednostek instytucjonalnych i gromadzą fundusze na rynkach otwartych do wykorzystania przez ich jednostkę macierzystą;

d) jednostki świadczące usługi finansowe na rzecz wielu klientów przy wykorzystaniu wyłącznie środków własnych lub pochodzących od sponsora, podejmujące ryzyko finansowe niedotrzymania warunków umowy przez dłużnika. Do przykładów należą: instytucje pożyczające pieniądze, instytucje udzielające kredytów studenckich bądź pożyczek na import/eksport ze środków pochodzących od sponsora (np. od jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych bądź instytucji niekomercyjnych), a także lombardy, których podstawową działalnością jest pożyczanie pieniędzy;

e) fundusze specjalnego przeznaczenia sektora instytucji rządowych i samorządowych, nazywane zwykle państwowymi funduszami majątkowymi (*sovereign wealth funds*), jeśli ich podstawowa działalność polega na świadczeniu usług finansowych, np. fundusze i fundacje finansowe.

2.3. Instytucje ubezpieczeniowe – wszystkie finansowe instytucje krajów strefy euro, których podstawową działalnością jest pośrednictwo finansowe jako konsekwencja gromadzenia funduszy dla ochrony przed ryzykiem przede wszystkim w formie ubezpieczenia bezpośredniego lub reasekuracji. Instytucje ubezpieczeniowe krajów strefy euro identyfikowane są na podstawie listy, która jest publikowana na stronie Europejskiego Banku Centralnego (na liście znajdują się również krajowe instytucje ubezpieczeniowe): www.ecb.europa.eu/stats/financial_corporations/list_of_financial_institutions/html/index.en.html#ic.

2.4. Fundusze emerytalno-rentowe – wszystkie finansowe instytucje krajów strefy euro, których podstawową działalnością jest pośrednictwo finansowe jako konsekwencja gromadzenia funduszy dla ochrony przed ryzykiem społecznym i dla zaspokojenia potrzeb osób ubezpieczonych (ubezpieczenie społeczne). Fundusze emerytalne w formie systemów ubezpieczeń społecznych zapewniają dochody po zakończeniu aktywności zawodowej, a często także świadczenia z tytułu śmierci i niepełnosprawności. Fundusze emerytalno-rentowe krajów strefy euro identyfikowane są na podstawie listy, która jest publikowana na stronie Europejskiego Banku Centralnego (na liście znajdują się również krajowe fundusze emerytalno-rentowe): www.ecb.europa.eu/stats/financial_corporations/list_of_financial_institutions/html/index.en.html#pf.

3. Przedsiębiorstwa niefinansowe – wszystkie jednostki instytucjonalne krajów strefy euro posiadające osobowość prawną, będące producentami rynkowymi, których podstawową działalnością jest produkcja wyrobów i usług niefinansowych.

4. Gospodarstwa domowe i instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych. Sektor ten obejmuje:

4.1. Gospodarstwa domowe – osoby lub grupy osób będące konsumentami lub osoby lub grupy osób, które są producentami wyrobów i usług niefinansowych, przeznaczonych wyłącznie do własnego spożycia. W ramach gospodarstw domowych wyróżnić należy podsektor:

4.1.1. Przedsiębiorcy indywidualni – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, którym bank sprawozdający świadczy usługi związane z ich działalnością.

4.2. Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych – instytucje krajów strefy euro nie nastawione na zysk, stanowiące odrębne jednostki prawne, działające na rzecz gospodarstw domowych, których podstawowe przychody, pomijając uzyskiwane z okazjonalnej sprzedaży, stanowią dobrowolne wpłaty pieniężne lub wkłady w naturze od gospodarstw domowych, dotacje instytucji rządowych i samorządowych oraz dochody z tytułu własności.

Instytucje krajów reszty świata

Osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem krajów strefy euro, a także inne podmioty mające siedzibę na terenie tych krajów posiadające zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu oraz przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne i inne przedstawicielstwa oraz misje specjalne, korzystające z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych, a także organizacje międzynarodowe.

Sektor ten obejmuje:

- instytucje krajów Unii Europejskiej nie należących do strefy euro (tj. Bułgarii, Danii, Szwecji, Republiki Czeskiej, Węgier i Rumunii),
- instytucje pozostałych krajów nie należących do Unii Europejskiej.

Sektor „instytucje krajów reszty świata” występuje w podziale na:

- banki. W przypadku krajów UE nie należących do strefy euro zalicza się tutaj monetarne instytucje finansowe wymienione na liście MIF publikowanej na stronie internetowej EBC. W przypadku pozostałych krajów kategoria ta obejmuje wyłącznie banki. Należy tu zaliczyć również niektóre finansowe organizacje międzynarodowe⁵ realizujące czynności bankowe podobnie jak centralne władze monetarne (np. Bank Rozrachunków Międzynarodowych, Międzynarodowy Fundusz Walutowy).
- instytucje rządowe i samorządowe. Należy tu zaliczyć również instytucje i organy Unii Europejskiej (np. Komisję Europejską, Parlament Europejski, Radę Unii Europejskiej), z

⁵ Lista zawierająca najważniejsze finansowe i niefinansowe organizacje międzynarodowe oraz określająca ich przyporządkowanie sektorowe dostępna jest w materiale EBC (w załączniku na str. 12) opublikowanym na stronie internetowej EBC (www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/mfimarketstatisticssectormanual200703en.pdf).

wyjątkiem Europejskiego Banku Centralnego należącego do sektora monetarnych instytucji finansowych krajów strefy euro, instytucje należące do systemu ONZ, organizacje międzyrządowe (Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)), międzynarodowe organizacje pozarządowe (np. Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża, Amnesty International).

- pozostałe instytucje finansowe. Zaliczyć tu należy między innymi finansowe organizacje międzynarodowe⁶ (Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju, International Finance Corporation) oraz pozostałe podmioty finansowe poza bankami.
- przedsiębiorstwa niefinansowe – wszystkie jednostki instytucjonalne krajów reszty świata posiadające osobowość prawną, będące producentami rynkowymi, których podstawową działalnością jest produkcja wyrobów i usług niefinansowych.
- gospodarstwa domowe i instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych – osoby lub grupy osób będące konsumentami lub osoby lub grupy osób, które są producentami wyrobów i usług niefinansowych, przeznaczonych wyłącznie do własnego spożycia oraz instytucje krajów reszty świata nie nastawione na zysk, stanowiące odrębne jednostki prawne, działające na rzecz gospodarstw domowych, których podstawowe przychody, pomijając uzyskiwane z okazjonalnej sprzedaży, stanowią dobrowolne wpłaty pieniężne lub wkłady w naturze od gospodarstw domowych, dotacje instytucji rządowych i samorządowych oraz dochody z tytułu własności.

W formularzu BG010C (Struktura geograficzna) osobno wykazać należy operacje z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), Europejskim Mechanizmem Stabilności (European Stability Mechanism – ESM) oraz Europejskim Instrumentem Stabilności Finansowej (European Financial Stability Facility – EFSF), które to instytucje zostały dla celów analitycznych wydzielone z obszaru geograficznego, na terytorium którego zlokalizowane są ich siedziby, tj. w Luksemburgu. EBI zaliczany jest do sektora „pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego, pomocniczych instytucji finansowych oraz instytucji finansowych typu *captive* i udzielających pożyczek”, natomiast ESM i EFSF do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

W pozostałych formularzach operacje z tymi instytucjami należy wykazywać jako:

- a) w przypadku EBI – operacje z instytucjami krajów reszty świata, w sektorze „pozostałe instytucje finansowe”;
- b) w przypadku ESM i EFSF – operacje z instytucjami krajów strefy euro w sektorze „instytucje rządowe szczebla centralnego”.

Począwszy od danych za marzec 2020 r. uległa zmianie zasada agregacji danych. Dane wykazywane w formularzach kwartalnych BG010A w kolumnie GB (Wielka Brytania) muszą również zostać uwzględnione (doliczone) w odpowiednich wierszach danych wykazywanych na formularzu kwartalnym BG010D w kolumnie *Pozostałe kraje*. W taksonomii XBRL zostały zastosowane formuły kontrolne w celu weryfikacji poprawności wykazywania tych danych.

Pozycje nieklasyfikowane sektorowo – pozycje, dla których nie ma wymogu identyfikacji partnera operacji, nie istnieje możliwość takiej identyfikacji bądź nie ma jej ekonomicznego uzasadnienia prezentowane są w kwocie ogółem, np. gotówka w kasie, aktywa trwałe, kapitał i rezerwy, pozostałe aktywa/pasywa.

8. Definicje instrumentów występujących w sprawozdaniach BAXXX, BPXXX, BGXXX, BTXXX

AKTYWA

Gotówka w kasie – środki pieniężne w kasach i skarbcu instytucji sprawozdającej w krajowych i zagranicznych znakach pieniężnych.

Pozostałe środki w kasie, w tym czeki podróżnicze, złoto niemonetarne i inne metale szlachetne, czeki bankierskie, wykazywać należy w pozycji „pozostałe aktywa”.

Kredyty i inne należności (bez odsetek) – wszystkie kategorie należności, tj. kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, zrealizowane gwarancje i poręczenia, depozyty złożone w innych instytucjach sprawozdających, należności z tytułu leasingu finansowego⁶ oraz należności z tytułu innych operacji, w tym należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, łącznie z operacjami sell-buy-back. Do kategorii „kredyty i inne należności (bez odsetek)” zalicza się również należności z tytułu dyskontowanych weksli oraz instrumenty dłużne imienne, np. bony komercyjne imienne.

⁶ Należności związane z leasingiem finansowym udzielonym bezpośrednio przez instytucję sprawozdającą (występującą jako leasingodawca) leasingobiorcy.

Kategoria „kredyty” obejmuje również kredyty, dla których gwarant/poręczyciel wykonał gwarancje i poręczenia na rzecz banku sprawozdającego (kredytodawcy), w przypadku gdy kredytobiorca nie wykonał swego zobowiązania (nie spłacił kredytu w określonym umową terminie). W takim przypadku należność z tytułu kredytu należy wykazywać w sektorze, do którego należy gwarant/poręczyciel, a nie w sektorze pierwotnego kredytobiorcy.

W odniesieniu do monetarnych instytucji finansowych do kategorii „kredyty” zaliczamy przekroczenie salda na rachunku loro.

Skupione wierzytelności z tytułu kredytów powinny być prezentowane zgodnie z pierwotnym celem i terminem kredytu, określonym w umowie kredytowej podpisanej z innym bankiem, którego należność ma być spłacona. Jeśli niemożliwe jest ustalenie tego pierwotnego terminu kredytu, za termin pierwotny należy uznać okres od momentu nabycia wierzytelności kredytowej przez bank sprawozdający do momentu spłaty kredytu. Skupione wierzytelności leasingowe i factoringowe należy wykazywać w kategorii „pozostałe należności”.

Należności z tytułu leasingu finansowego udzielonego bezpośrednio przez instytucję sprawozdającą (występującą jako leasingodawca) leasingobiorcy należy wykazywać w odpowiednich kategoriach kredytów w zależności od przedmiotu leasingu.

Kredyty restrukturyzowane należy prezentować zgodnie z pierwotnym celem, określonym w umowie kredytowej.

Kredyty konsolidacyjne i kredyty udzielone na spłatę kredytu zaciągniętego w innym banku powinny być prezentowane zgodnie z pierwotnym celem kredytu, określonym w umowie kredytowej podpisanej z innym bankiem, którego należność ma być spłacona. Jeżeli kredyt udzielany jest na realizację różnych celów, to nadrzędnym kryterium klasyfikacji jest najwyższe zaangażowanie.

Zrealizowane gwarancje i poręczenia są to należności powstałe w wyniku spłaty przez bank sprawozdający (gwaranta) zobowiązań z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń i należy wykazywać je w kategorii „pozostałe należności”.

Odsetki od należności wykazywać należy w odrębnej kategorii „odsetki od kredytów i innych należności”.

Rezerwy celowe/odpisy aktualizujące wartość na „kredyty i inne należności (bez odsetek)” wykazywać należy odrębnie w kategorii „rezerwy celowe, odpisy z tytułu wartości” w formularzu BP140.

„Kredyty i inne należności (bez odsetek)”, w tym „instrumenty dłużne imienne”, wykazywać należy w ujęciu brutto, tj. bez pomniejszania o rezerwy celowe/odpisy aktualizujące wartość, według wartości nominalnej pozostającej do spłacenia na koniec okresu sprawozdawczego oraz bez pomniejszania o zobowiązania wobec tego samego klienta.

W ramach kategorii „kredyty i inne należności (bez odsetek)” wymagany jest następujący podział przedmiotowy:

- **Kredyty konsorcjalne** – umowy kredytowe, w których kredytodawcą jest kilka instytucji. Kredyty konsorcjalne obejmują tylko te przypadki, w których fakt udzielenia kredytu przez kilku kredytodawców wynika z umowy kredytowej. Na potrzeby statystyki za kredyty konsorcjalne uważa się wyłącznie kwoty faktycznie wypłacone przez kredytodawców (a nie całe linie kredytowe). Kredyt konsorcjalny jest zazwyczaj organizowany i koordynowany przez jedną instytucję (bank wiodący), ale faktycznie jest udzielany przez kilku uczestników konsorcjum. Uczestnicy konsorcjum, w tym bank wiodący, wykazują, po stronie aktywnej bilansu, swój udział w kredycie wypłaconym kredytobiorcy.
- **Kredyty i inne należności udzielone podmiotom w tej samej grupie kapitałowej.** Na potrzeby niniejszej sprawozdawczości wykazać należy kredyty i inne należności udzielone monetarnym instytucjom finansowym należącym do tej samej grupy kapitałowej obejmującej jednostkę dominującą i wszystkich członków grupy podlegających jej bezpośredniej lub pośredniej kontroli.
- **Kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym.** Kredyty odnawialne to kredyty charakteryzujące się następującymi właściwościami: (1) kredytobiorca może, bez uprzedniego powiadomienia kredytodawcy, wykorzystać lub wypłacić środki do wysokości uprzednio ustalonego w umowie limitu; (2) wysokość dostępnego kredytu może się zwiększać lub zmniejszać w miarę zaciągania i spłacania kredytu; (3) kredyt może być wykorzystany wielokrotnie. Kredyty odnawialne obejmują kwoty wykorzystane i dotychczas niespłacone (kwoty należne).

Kredyty w rachunku bieżącym oznaczają wartość zobowiązań płatniczych uregulowanych przez bank sprawozdający, zgodnie z umową i dyspozycjami kredytobiorcy (do wysokości przyznanego mu limitu kredytu). W odniesieniu do osób prywatnych, kredyty w rachunku bieżącym oznaczają kwoty pociągnięte w ramach dopuszczalnego limitu przekroczenia stanu środków na rachunku bieżącym, zgodnie z ogólnymi warunkami otwierania i prowadzenia rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych w banku sprawozdającym oraz tzw. „debetu wymuszonego”, tj. przekroczenia salda w rachunku bieżącym.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym.

Kredyty z tytułu kart kredytowych nie są zaliczane ani do kredytów odnawialnych ani do kredytów w rachunku bieżącym.

W kategorii „kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym” należy wykazywać całą kwotę należną od kredytobiorcy bez względu na to czy mieści się ona w wartości limitu i maksymalnego okresu kredytowania uzgodnionych przez kredytodawcę i kredytobiorcę, czy też przekracza ten limit i okres.

W strukturze terminowej kategorii „kredyty i inne należności (bez odsetek)” oraz „kredyty” kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym należy zaliczać do przedziału „do 1 roku włącznie”, chyba że umowa kredytowa określa dłuższy termin spłaty.

- **Kredyty z tytułu kart kredytowych.** Kategoria ta obejmuje kredyty udzielone poprzez użycie karty z odroczoną płatnością (tj. karty z opcją kredytu nieoprocentowanego zgodnie z poniższą definicją) lub karty kredytowej (tj. karty z opcją kredytu nieoprocentowanego i kredytu oprocentowanego). Rozliczenie transakcji przy użyciu karty kredytowej jest równoznaczne z obciążeniem konta przypisanego do karty kredytowej i tym samym nie jest wykazywane na rachunku rozliczeniowym lub rachunku bieżącym, co oznacza, że kategoria „kredyty z tytułu kart kredytowych” nie obejmuje zadłużenia z tytułu kart obciążeniowych i debetowych.

Kredyt nieoprocentowany (z tytułu kart kredytowych) oznacza kredyt udzielony przy oprocentowaniu wynoszącym 0% na okres pomiędzy dniem transakcji przeprowadzonej przy użyciu karty kredytowej w trakcie trwania cyklu rozliczeniowego a datą wymagalności tego zadłużenia zaciągniętego przy użyciu karty kredytowej w danym cyklu rozliczeniowym.

Kredyt oprocentowany (z tytułu kart kredytowych) oznacza kredyt pozostający do spłaty po upływie terminu wymagalności poprzedniego cyklu lub cykli rozliczeniowych, tj. zadłużenie na rachunku karty kredytowej nie zostało spłacone w pierwszym wymaganym terminie. Oprocentowanie lub stawki odsetkowe dla takiego kredytu są zazwyczaj wyższe niż 0%. Bank ustala z klientem minimalne raty miesięczne.

Kredyt z tytułu kart kredytowych należy wykazywać w sektorze tego partnera operacji, który jest zobowiązany do ostatecznej spłaty kwot należnych wynikających z umowy. W przypadku kart przypisanych do osób prywatnych partner operacji tożsamy jest z posiadaczem karty, ale nie jest tak w przypadku kart firmowych.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty z tytułu kart kredytowych.

W strukturze terminowej kategorii „kredyty i inne należności” oraz „kredyty” kredyty z tytułu kart kredytowych należy zaliczać do przedziału „do 1 roku włącznie”, chyba że umowa określa dłuższy termin spłaty.

- **Kredyty o charakterze bieżącym dla przedsiębiorstw niefinansowych, przedsiębiorców indywidualnych, rolników indywidualnych oraz instytucji niekomercyjnych** – kredyty udzielone na finansowanie bieżącej działalności firmy, gospodarstwa rolnego np. kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym, kredyty z tytułu kart kredytowych, kredyty operacyjne, kredyty obrotowe, kredyty dyskontowe.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty o charakterze bieżącym.

Kategoria ta obejmuje również takie kredyty eksportowe, które stanowią finansowanie bieżącej działalności przedsiębiorstw realizujących kontrakty eksportowe (tj. np. na spłatę zobowiązań wobec dostawców, wypłatę wynagrodzeń, kosztów bieżących).

- **Kredyty inwestycyjne dla przedsiębiorstw niefinansowych, przedsiębiorców indywidualnych, rolników indywidualnych oraz instytucji niekomercyjnych** – kredyty na finansowanie nowych lub powiększenie istniejących zdolności wytwórczych i usługowych kredytobiorcy oraz inne przedsięwzięcia o charakterze inwestycji wspólnych i towarzyszących, udzielony na finansowanie przedsięwzięć zmierzających do: odtworzenia, modernizacji i zwiększenia majątku trwałego, z wyłączeniem kredytów na nieruchomości (wykazywanych odrębnie). W przypadku, gdy kredyt udzielany jest na realizację różnorodnych celów (np. zakup gruntu, budowę zakładu przemysłowego oraz zakup maszyn i urządzeń) klasyfikacji kredytu należy dokonać w oparciu o cel przeważający w kwocie kredytu.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty inwestycyjne.

Kategoria ta obejmuje też kredyty eksportowe na finansowanie projektów inwestycyjnych.

- **Kredyty na nieruchomości dla przedsiębiorstw niefinansowych** – kredyty udzielane na budowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę budynków mieszkalnych oraz adaptację pomieszczeń niemieszkalnych na cele mieszkalne; nabycie działki budowlanej lub jej części pod budowę domów jednorodzinnych lub budynków mieszkalnych; na remonty, modernizację i renowację lokali i budynków mieszkalnych, o ile wymienione czynności związane są pośrednio lub bezpośrednio z prowadzoną działalnością gospodarczą podmiotów oraz kredyty na nabycie, budowę, przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę budynku, budowli, lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość lub nabycie spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego o przeznaczeniu gospodarczym (w

szczególności: przemysłowym, produkcyjnym, handlowym, usługowym, składowym, biurowym, produkcyjnym i usługowym w rolnictwie i leśnictwie), publicznym (w szczególności: na cele transportu, łączności, energetyki, ochrony zdrowia, opieki społecznej, oświaty, nauki, kultury i kultu religijnego, administracji publicznej, ochrony środowiska, obronności i bezpieczeństwa państwa, zaopatrzenia w wodę) bądź użytkowym (np. garaże) oraz na nabycie gruntu lub prawa wieczystego użytkowania gruntu pod budowę budynku lub budowli o przeznaczeniu gospodarczym, publicznym lub użytkowym. W kategorii tej należy również wykazywać kredyty na zakup kolektorów słonecznych jeśli te urządzenia będą montowane na nieruchomościach o przeznaczeniu gospodarczym, publicznym lub użytkowym.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty na nieruchomości.

- **Inne kredyty dla przedsiębiorstw niefinansowych** – pozostałe, nie zaliczone do innych kategorii przedmiotowych kredyty udzielone przedsiębiorstwom niefinansowym, np. kredyty samochodowe, na zakup papierów wartościowych.
- **Kredyty o charakterze bieżącym dla osób prywatnych** – kredyty udzielone osobom prywatnym bez określonego celu, np. kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym, kredyty z tytułu kart kredytowych.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty o charakterze bieżącym.

- **Kredyty na cele konsumpcyjne dla osób prywatnych (bez kredytów o charakterze bieżącym)** – kredyty udzielone osobom prywatnym na cele nie związane z prowadzoną działalnością gospodarczą lub wykonywanym przez nie wolnym zawodem, przeznaczone na zakup dóbr konsumpcyjnych, zwykle trwałego użytku (np. samochody, sprzęt AGD, RTV); na zakup usług (podróże). Do kategorii tej zaliczamy np. kredyty w systemie sprzedaży ratalnej. W kategorii tej należy również wykazywać pożyczki, o ile bank nie posiada informacji o ich celu.

Przedsiębiorców indywidualnych i rolników indywidualnych zaciągających kredyty konsumpcyjne (w tym samochodowe) należy traktować jako osoby prywatne i wykazywać je w tym sektorze.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty na cele konsumpcyjne.

Do niniejszej kategorii nie zalicza się kredytów na cele edukacyjne, które należy wykazywać w kategorii „inne kredyty”. Pod pojęciem kredytów udzielanych na cele edukacyjne należy rozumieć

tw. kredyty studenckie oraz wszelkie inne kredyty udzielane na cele związane z procesem zdobywania wykształcenia, podnoszeniem kwalifikacji lub realizacją prac naukowo-badawczych. Zaliczyć tu należy między innymi kredyty zaciągnięte na opłatę czesnego, zakup pomocy dydaktycznych, w tym sprzętu lub oprogramowania komputerowego, poniesienie kosztów wynajęcia mieszkania na czas nauki, opłacenie kosztów podróży, związanej z podnoszeniem kwalifikacji lub realizacją celów naukowo-badawczych itp.

Kategorii „kredyty na cele konsumpcyjne” nie należy utożsamiać z kategorią zdefiniowaną w ustawie z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2023 r. poz. 1028, 1285, 1394, 1723).

Przykład: Struktura kredytów na cele konsumpcyjne dla osób prywatnych

KREDYTY NA CELE KONSUMPCYJNE dla osób prywatnych	Kredyty o charakterze bieżącym	Kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym	
		Kredyty z tytułu kart kredytowych	Kredyt oprocentowany
	Kredyty na cele konsumpcyjne (bez kredytów o charakterze bieżącym)		

- **Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe dla osób prywatnych** – kredyty udzielone na: nabycie, budowę, przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę domu albo lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość; uzyskanie spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego lub prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej albo prawa odrębnej własności

lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej; remont domu albo lokalu, o których mowa powyżej, z wyjątkiem bieżącej konserwacji i odnowienia mieszkania, nabycie działki budowlanej lub jej części pod budowę domu jednorodzinnego lub budynku mieszkalnego, w którym jest lub ma być położony lokal mieszkalny; inne cele związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych (tj. nie związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą), w szczególności na pokrycie kosztów partycypacji w kosztach budowy mieszkań przez towarzystwa budownictwa społecznego.

W kategorii tej należy również wykazywać kredyty na zakup kolektorów słonecznych udzielone osobom prywatnym.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty na nieruchomości mieszkaniowe.

Przyjmuje się, że kredyty na nieruchomości mieszkaniowe zaciągnięte przez przedsiębiorców indywidualnych, rolników indywidualnych oraz instytucje niekomercyjne przeznaczone są na zakup obiektów związanych z ich działalnością gospodarczą i powinny być odrębnie wykazywane. Jeżeli kredyt udzielany jest na cele związane z zaspokajaniem prywatnych potrzeb mieszkaniowych przedsiębiorcy lub rolnika oraz ich rodzin powinien być wykazywany jako udzielony osobie prywatnej.

- **Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe dla przedsiębiorców indywidualnych i instytucji niekomercyjnych** – kredyty udzielane na: budowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę budynków mieszkalnych oraz adaptację pomieszczeń niemieszkalnych na cele mieszkalne; nabycie działki budowlanej lub jej części pod budowę domów jednorodzinnych lub budynków mieszkalnych; na remonty, modernizację i renowację lokali i budynków mieszkalnych, o ile wymienione czynności związane są pośrednio lub bezpośrednio z prowadzoną działalnością gospodarczą podmiotów. Kredyt udzielony przedsiębiorcy indywidualnemu może zostać zatem wykazany w pozycji „kredyty na nieruchomości mieszkaniowe” jedynie w sytuacji, gdy działalność gospodarcza przedsiębiorcy polega na świadczeniu usług mieszkaniowych. Natomiast gdy kredyt przeznaczony jest na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych, należy go wykazać jako kredyt dla osoby prywatnej.

W kategorii tej należy również wykazywać kredyty na zakup kolektorów słonecznych, o ile zostały udzielone podmiotom gospodarczym prowadzącym działalność w zakresie budownictwa mieszkaniowego.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty na nieruchomości mieszkaniowe.

- **Kredyty na nieruchomości pozostałe dla osób prywatnych, przedsiębiorców indywidualnych, rolników indywidualnych oraz instytucji niekomercyjnych** – kredyty na nabycie, budowę, przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę budynku, budowli, lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość lub nabycie spółdzielczego prawa do lokalu o przeznaczeniu gospodarczym (w szczególności: przemysłowym, produkcyjnym, handlowym, usługowym, magazynowym, produkcyjnym i usługowym w rolnictwie i leśnictwie (np. kredyty na modernizację budynków związanych z działalnością rolniczą)), publicznym (w szczególności: na cele transportu, łączności, energetyki, ochrony zdrowia, opieki społecznej, oświaty, nauki, kultury i kultu religijnego, administracji publicznej, ochrony środowiska, obronności i bezpieczeństwa państwa, zaopatrzenia w wodę) bądź użytkowym (np. garaże) oraz na nabycie gruntu (np. kredyty na zakup gospodarstwa rolnego, gruntu rolnego, działki pod budowę budynku niemieszkalnego) lub prawa wieczystego użytkowania gruntu pod budowę budynku lub budowli o przeznaczeniu gospodarczym, publicznym lub użytkowym.

Do kategorii tej należy zaliczyć takie kredyty konsolidacyjne, w których przeważający udział mają kredyty na nieruchomości pozostałe.

- **Inne kredyty dla osób prywatnych** – pozostałe, nie zaliczone do innych kategorii przedmiotowych kredyty, np. na zakup papierów wartościowych.
- **Inne kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych, rolników indywidualnych oraz instytucji niekomercyjnych** – pozostałe, nie zaliczone do innych kategorii przedmiotowych kredyty, np. kredyty samochodowe, kredyty na zakup papierów wartościowych.

Kredyty walutowe – kredyty udzielone w walucie innej niż PLN. Kredyty indeksowane do waluty obcej, np. do EUR, należy wykazywać jako kredyty walutowe/EUR. Waluta kredytu jest determinowana przez walutę oprocentowania, która jest w jego przypadku stosowana.

Depozyty złożone – środki zdeponowane przez bank sprawozdający w innych instytucjach. W pozycji tej wykazywać należy, np. środki banku sprawozdającego na rachunku nostro, lokaty typu call (niezwiązane z zabezpieczeniami pieniężnymi), środki zgromadzone na rachunkach NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej, środki z tytułu rezerwy obowiązkowej zgromadzone przez banki spółdzielcze na rachunkach w bankach zrzeszających (należy wykazywać jako złożone w „instytucjach przyjmujących depozyty”), środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (ZFŚS) złożone na rachunku w innym banku. Środki z tytułu rezerwy obowiązkowej wykazywać należy w kategorii „depozyty złożone bieżące”.

Operacje z przyrzeczeniem odkupu – umowy, w których jedna ze stron przenosi własność określonych papierów wartościowych w zamian za przekazanie przez drugą stronę określonej kwoty środków pieniężnych i jednocześnie zobowiązuje się do zwrotu tych środków powiększonych o

odsetki w późniejszym terminie w zamian za przeniesienie przez tę drugą stronę własności papierów wartościowych na pierwotnego właściciela. W operacjach z przyrzeczeniem odkupu tymczasowy właściciel papierów wartościowych przekazuje korzyści (kuponów odsetkowe) w dniu ich otrzymania podmiotowi, który zobowiązał się do odkupienia tych papierów. W sensie ekonomicznym zawarcie takiej transakcji jest równoważne z zaciągnięciem pożyczki pod zastaw papierów wartościowych. Do kategorii tej zalicza się operacje reverse repo oraz inne operacje o podobnym charakterze (np. buy-sell-back, pożyczki papierów wartościowych z zabezpieczeniem gotówkowym).

Z kategorii tej należy osobno wykazać operacje na „skarbowych papierach wartościowych, tj. papierach wartościowych emitowanych w imieniu Skarbu Państwa przez Ministra Finansów na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, 1273).

Pozostałe należności – pozostałe, nie zaliczone do innych kategorii należności wobec instytucji sprawozdających, np. skupione wierzytelności leasingowe i factoringowe, zrealizowane gwarancje i poręczenia, należności z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, lokaty call z tytułu zabezpieczeń pieniężnych oraz inne należności. W odniesieniu do operacji z MIF/bankami będącymi nierezidentami z pozycji tej należy wykazać kategorię „w tym: należności z tytułu zabezpieczeń pieniężnych”, tj. należności z tytułu środków przekazanych przez instytucję sprawozdającą na własność banku w celu zabezpieczenia wierzytelności tego banku. Bank jest zobowiązany do zwrotu tej kwoty po uzyskaniu od dłużnika spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją.

Nie należy wykazywać w pozostałych należnościach skupionych wierzytelności z tytułu kredytów. Skupione wierzytelności z tytułu kredytów powinny zostać wykazane w odpowiedniej podkategorii kredytów zgodnej z pierwotnym celem kredytu.

W kategorii tej sprawozdające banki spółdzielcze wykazują środki z tytułu minimum depozytowego oraz z tytułu funduszu ochrony środków gwarantowanych utrzymywane na rachunkach w bankach zrzeszających (w sektorze „instytucje przyjmujące depozyty” formularza BA010).

Odsetki od kredytów i innych należności – odsetki naliczone od kredytów i innych należności stanowiące należność banku w danym dniu sprawozdawczym. Dodatkowo w formularzu BA055 odsetki od kredytów i innych należności należy wykazać w podziale na zapadłe i niezapadłe. Odsetki zapadłe to odsetki niespłacone, których termin płatności minął. Odsetki niezapadłe są to odsetki naliczone, których termin płatności nie minął.

Dłużne papiery wartościowe – są to papiery wartościowe stwierdzające dług emitenta wobec właściciela tych papierów oraz zobowiązanie dłużnika do zwrotu pożyczonej kwoty i zapłaty ustalonego oprocentowania w określony sposób i terminach. Do kategorii tej zaliczamy dłużne

instrumenty finansowe emitowane na podstawie przepisów prawa określającego kto, w jakiej formie oraz na jakich warunkach może wystawiać papier określonego typu, tj. na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2023 r. poz. 646, 825, 1723, 1941), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2554, z 2023 r. poz. 825, 1723), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 188, 1723), ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz.U. z 2022 r. poz. 2244, z 2023 r. poz. 825, 1723), artykułu 89 Prawa bankowego (Dz.U. z 2023 r. poz. 2488), ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U. z 2022 r. poz. 282)⁷.

Do kategorii dłużnych papierów wartościowych zalicza się m.in. obligacje, bony skarbowe i inne papiery emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe, listy zastawne, obligacje restrukturyzacyjne, dłużne papiery wartościowe przejęte za wiarygodności, bankowe papiery wartościowe.

Dłużne papiery wartościowe emitowane przez BGK na rzecz funduszy przepływowych (np. Funduszu Drogowego, Funduszu Przeciwdziałania COVID-19) i zakupione przez bank sprawozdający należy wykazać w sektorze instytucji przyjmujących depozyty.

Dłużne papiery wartościowe obejmują również oferty niepubliczne, natomiast nie obejmują papierów imiennych, które nie spełniają kryteriów zbywalności.

Kategoria „dłużne papiery wartościowe” obejmuje wszystkie papiery wartościowe w portfelu jednostki sprawozdającej, niezależnie od sposobu ich wyceny i klasyfikacji portfelowej dla potrzeb sprawozdania finansowego. Oznacza to, że również dłużne papiery wartościowe zaliczone w sprawozdawczości Finrep do „aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu” należy na formularzach BXXXX zaprezentować w kategorii „dłużne papiery wartościowe”, o ile nie są to papiery imienne.

Stan portfela „dłużnych papierów wartościowych” należy prezentować w wartości bilansowej z pomniejszeniem o odpisy z tytułu utraty wartości oraz z uwzględnieniem odsetek, rozliczonego dyskonta i rozliczonej premii.

Kategorię tę należy pomniejszać o wartość tzw. „krótkiej sprzedaży”, tj. sprzedaży dłużnych papierów wartościowych nieposiadanych na dzień sprawozdawczy w portfelu, w sektorze emitenta sprzedawanych papierów wartościowych oraz w portfelu zgodnym pod kątem terminu pierwotnego i waluty papierów, na których była przeprowadzana krótka sprzedaż.

⁷ Dotyczy weksli utrzymywanych przez bank do terminu płatności. Weksle przedstawiane bankowi przez klienta do dyskonta a następnie podlegające redyskontowaniu przez Narodowy Bank Polski należy zaklasyfikować w odpowiednim sektorze do kategorii „kredyty, pożyczki i inne należności”.

Z kategorii „dłużne papiery wartościowe” należy wykazać osobno pozycję „w tym: odsetki od dłużnych papierów wartościowych”, które obejmują:

- odsetki naliczone przez emitenta,
- rozliczone dyskonto (zaliczone do przychodów), które powiększa wartość stanu pozycji „odsetki od dłużnych papierów wartościowych”,
- rozliczoną premię (zaliczoną do kosztów), która pomniejsza wartość stanu pozycji „odsetki od dłużnych papierów wartościowych”.

Naliczone odsetki oraz rozliczone dyskonto i rozliczoną premię należy również prezentować jako element wartości bilansowej kategorii „dłużne papiery wartościowe”.

Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego – portfel jednostek uczestnictwa wyemitowanych przez fundusze rynku pieniężnego¹ zaliczane do sektora monetarnych instytucji finansowych. Wykaz funduszy rynku pieniężnego, jako odrębnej grupy MIF, znajduje się na liście monetarnych instytucji finansowych zamieszczonej na stronie Narodowego Banku Polskiego (<https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/sprawozdawczosc/lista-mif/>) oraz na stronie Europejskiego Banku Centralnego (www.ecb.europa.eu/stats/money/mfi/html/index.en.html).

Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego – portfel jednostek uczestnictwa wyemitowanych przez fundusze inwestycyjne niebędące funduszami rynku pieniężnego. Lista funduszy inwestycyjnych zamieszczona jest na stronie Narodowego Banku Polskiego (<https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/statystyka-monetarna-i-finansowa/statystyka-funduszy-inwestycyjnych/>) oraz na stronie Europejskiego Banku Centralnego (www.ecb.europa.eu/stats/money/mfi/html/index.en.html).

Akcje i pozostałe udziały kapitałowe – są to papiery wartościowe stwierdzające udział ich posiadacza w kapitale emitującej je jednostki i dające posiadaczowi prawo do udziału w zyskach tej jednostki oraz w funduszach własnych w przypadku likwidacji tej jednostki. Dla potrzeb niniejszej sprawozdawczości do kategorii tej zalicza się wszystkie akcje i udziały, prawa do akcji oraz akcje i udziały stanowiące aktywa trwałe finansowe (tj. akcje i udziały w jednostkach zależnych, akcje i udziały w jednostkach współzależnych, akcje i udziały w jednostkach stowarzyszonych, udziały mniejszościowe), pozostałe akcje i udziały.

Kategorię tę należy pomniejszać o wartość tzw. „krótkiej sprzedaży”, tj. sprzedaży papierów wartościowych nieposiadanych na dzień sprawozdawczy w portfelu, w sektorze emitenta sprzedawanych papierów wartościowych.

Akcje i udziały stanowiące aktywa trwałe finansowe należy prezentować bez pomniejszenia o odpisy z tytułu utraty wartości.

Kategoria ta nie obejmuje praw poboru, które należy ewidencjonować w pozycji „pozostałe aktywa” w tym: „instrumenty pochodne”.

Akcje i pozostałe udziały kapitałowe należy wykazywać w podziale na:

- notowane – tj. papiery wartościowe notowane na giełdach. Do kategorii tej należy zaliczyć akcje banków centralnych krajów strefy euro wykazywane w formularzu BA060.
- nienotowane – tj. papiery wartościowe nienotowane na giełdach;
- pozostałe udziały kapitałowe – tj. wszystkie formy papierów wartościowych z prawem do kapitału i udziałów niezaliczone do podkategorii „notowane” i „nienotowane”.

Podkategoria „pozostałe udziały kapitałowe” obejmuje wszystkie formy udziałów kapitałowych w przedsiębiorstwach niefinansowych i instytucjach finansowych, które nie są akcjami, m.in.:

- udziały kapitałowe w spółkach komandytowo-akcyjnych w posiadaniu komplementariuszy;
- udziały kapitałowe w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, których posiadacze są partnerami, a nie udziałowcami;
- kapitał zainwestowany w spółki osobowe uznane za niezależne podmioty prawne;
- kapitał zainwestowany w spółdzielnie uznane za niezależne podmioty prawne;
- dotacje dla oddziału banku krajowego za granicą, jeżeli środki zostały przekazane do oddziału długoterminowo i na czas nieokreślony.

Nieruchomione linie kredytowe (informacja pozabilansowa) – środki finansowe udostępnione przez instytucję sprawozdającą w ramach linii kredytowej, które nie zostały jeszcze wypłacone. Są wykazywane w pozycji uzupełniającej jako kategoria pozabilansowa.

Aktywa trwałe (niefinansowe) – niefinansowe aktywa trwałe rzeczowe (grunty, budynki i lokale, pozostałe środki trwałe, środki trwałe w budowie), wartości niematerialne i prawne (wartość firmy, nakłady na wartości niematerialne i prawne, inne wartości niematerialne i prawne), aktywa do zbycia/aktywa przeznaczone do sprzedaży, rzeczowy majątek trwały używany na podstawie umów leasingu, najmu i dzierżawy, należności z tytułu aktywów trwałych oddanych do użytkowania na podstawie umów leasingu, najmu i dzierżawy.

Z kategorii tej należy osobno wykazywać wartość nieruchomości znajdujących się w posiadaniu sprawozdającego banku, których bank jest właścicielem; należy tu również prezentować nieruchomości inwestycyjne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów

Aktywa trwałe niefinansowe należy prezentować bez pomniejszenia o odpisy z tytułu utraty wartości i umorzenia.

Do kategorii tej nie zalicza się aktywów trwałych finansowych, które wykazywane są w kategorii „akcje i pozostałe udziały kapitałowe”.

Pozostałe aktywa – obejmują pozostałe, nie zaliczone do innych pozycji aktywa, a między innymi: instrumenty pochodne, konta rozliczeniowe, koszty i przychody rozliczane w czasie, korekty wartości, rozrachunki z dłużnikami różnymi (z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych rozrachunków publiczno-prawnych), należności związane z działalnością uboczną, dotacje dla bankowego biura maklerskiego, należności ewidencjonowane na koncie 190, 290, 390. W pozycji tej wykazywać należy również pozostałe środki przechowywane w skarbcu i kasach instytucji sprawozdającej, tj. czeki podróżnicze obce, złoto niemonetarne i inne metale szlachetne, czeki bankierskie oraz znaki wartościowe.

W kategorii pozostałych aktywów wykazywać należy odrębnie następujące pozycje:

- konta rozliczeniowe – rozrachunki między monetarnymi instytucjami finansowymi (w tym skupione czeki podróżnicze i czeki bankierskie), rozrachunki międzyoddziałowe, rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi. Rozrachunki międzyoddziałowe należy wykazywać po uwzględnieniu kompensacji sald,
- pozycje przejściowe – kwoty oczekujące na obciążenie właściwego rachunku, należności ewidencjonowane na koncie 190, 290, 390,
- korekty wartości od kategorii „kredyty i inne należności (bez odsetek)” oraz „odsetki od kredytów i innych należności” są to: różnice pomiędzy wartością nominalną kategorii „kredyty i inne należności (bez odsetek)” pomniejszoną o rezerwy celowe/odpisy z tytułu utraty wartości i wartością bilansową należności. Korekty uwzględniają również niezamortyzowaną prowizję, dyskonto od kredytu dyskontowego, podlegające rozliczeniu według efektywnej stopy procentowej dla należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz korekty dotyczące naliczonych odsetek, a także korekty dotyczące różnic pomiędzy wartością nominalną a wartością godziwą dla należności wycenianych według wartości godziwej. Korekty wartości pozwalają dopełnić wycenę danej kategorii do wyceny bilansowej po uwzględnieniu wartości nominalnej i rezerw/odpisów:

wartość bilansowa (netto) danej kategorii = wartość nominalna - rezerwa(odpis) +/- korekta wartości (czyli pozostałe składniki w wycenie)

Uwaga: rezerwy/odpisy należy prezentować na formularzu BP140.

- przedpłaty i roszczenia z tytułu ubezpieczeń – kwoty zapłacone jako przedpłaty na składki ubezpieczeniowe z tytułu ubezpieczenia majątku trwałego oraz ujęte w bilansie należności od instytucji ubezpieczeniowej na niewypłacone jeszcze odszkodowania z tytułu ubezpieczenia majątku trwałego,
- instrumenty pochodne – instrumenty pochodne, których wartość godziwa jest dodatnia. W pozycji tej należy również wykazać prawa poboru.

Transakcji natychmiastowej wymiany (rozliczanych w dacie spot) nie należy klasyfikować jako instrumenty pochodne. Wycenę transakcji rozliczanych w dacie spot (nie zaliczanych do kategorii „instrumenty pochodne”) należy wykazywać w pozycji „pozostałe aktywa/pasywa”.

Dane o instrumentach pochodnych należy prezentować na formularzach BA140 oraz BP150 bez kompensowania transakcji. Ponadto nie należy dokonywać rozdzielnego prezentowania poszczególnych składników wyceny instrumentów.

Bank powinien przedstawiać wyceny poszczególnych instrumentów, kwalifikując wartość godziwą odpowiednio do aktywów lub pasywów bez kompensaty i rozbicia na poszczególne składniki wyceny.

Przykład 1:

Podmiot wycenia transakcję CIRS z wymianą nominalów. Elementy wyceny:

1. Płatności odsetkowe (-10 000) PLN
2. Wycena wymiany nominalów 80 000 PLN
3. Ryzyko kredytowe (-2 000) PLN

Oczekiwany sposób prezentacji: formularz BA140: 68 000 PLN (80 000-10 000-2 000)

Przykład 2:

Podmiot wycenia 3 transakcje terminowe o różnych terminowych kursach rozliczenia:

1. Kupno EUR/USD: wycena 13 000 PLN
2. Sprzedaż EUR/USD: wycena 4 000 PLN
3. Sprzedaż EUR/USD: wycena (-3 000) PLN

Oczekiwany sposób prezentacji: oddzielnie transakcje uznane za zyskowe, formularz BA140: 17 000 PLN (13 000+4 000); oddzielnie transakcje uznane za stratę, formularz BP150: 3 000 PLN.

Kredyty według terminów pierwotnych, zapadalności oraz stopy procentowej. Dane należy wykazywać w następujących podziałach:

- Kredyty z terminem pierwotnym powyżej 1 roku i z terminem zapadalności do 1 roku włącznie
- Kredyty z terminem pierwotnym powyżej 1 roku i z terminem zapadalności powyżej 1 roku, dla których stopa procentowa zmieni się w ciągu następnych 12 miesięcy
- Kredyty z terminem pierwotnym powyżej 2 lat i z terminem zapadalności do 2 lat włącznie.
- Kredyty z terminem pierwotnym powyżej 2 lat i z terminem zapadalności powyżej 2 lat, dla których stopa procentowa zmieni się w ciągu następnych 24 miesięcy

Wyrażenie „kredyty..., dla których stopa zmieni się...” oznacza przewidzianą w obecnie obowiązującej umowie kredytowej zmianę oprocentowania kredytu. „Kredyty..., dla których stopa zmieni się...” to m.in. kredyty, których oprocentowanie jest, zgodnie z umową, okresowo aktualizowane zgodnie ze zmianami indeksu (np. WIBOR); kredyty, których oprocentowanie podlega bieżącej aktualizacji (oprocentowanie zmienne) lub kredyty, dla których decyzja o aktualizacji oprocentowania jest podejmowana przez bank.

Należy zauważyć, że powyższe przedziały nachodzą na siebie, chyba że kredyt zostanie spłacony w okresie pomiędzy 12 a 24 miesiącami.

PASYWA

Depozyty i inne zobowiązania (bez odsetek) – wszystkie środki zdeponowane w instytucji sprawozdającej, kredyty i pożyczki otrzymane, zobowiązania podporządkowane zaciągnięte w formie kredytów, zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, instrumenty dłużne wyemitowane w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego, np. bony oszczędnościowe, środki otrzymane z centrali celem długoterminowego finansowania oraz inne zobowiązania.

W kategorii tej – jako „depozyty bieżące/terminowe” w zależności od warunków umowy depozytowej – wykazywać należy środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (ZFŚS) przyjęte jako depozyt od innego podmiotu.

Z kategorii ogółem „depozyty i inne zobowiązania” należy wykazywać odrębnie: depozyty i inne zobowiązania otrzymane od podmiotów w tej samej grupie kapitałowej, tj. depozyty przyjęte od

monetarnych instytucji finansowych i inne zobowiązania wobec monetarnych instytucji finansowych należących do tej samej grupy kapitałowej co instytucja sprawozdająca.

„Depozyty i inne zobowiązania (bez odsetek)” wykazywać należy według wartości nominalnej w ujęciu brutto tj. bez pomniejszenia o należności wobec tego samego klienta.

Kategorię tę wykazywać należy w podziale na:

Depozyty bieżące – środki zdeponowane na rachunkach bieżących lub bezterminowych rachunkach oszczędnościowych (w tym książeczki oszczędnościowe płatne na żądanie) lub innych formach depozytów w instytucji sprawozdającej, które mogą być na żądanie i bez żadnych czy istotnych kosztów wypłacone w formie gotówki lub wykorzystane do regulowania płatności za pomocą czeku, polecenia przelewu, karty płatniczej itp. (patrz przykłady poniżej). Do kategorii tej zaliczyć należy również wszelkie depozyty jednodniowe (w tym typu „overnight”), tj. takie, które zostaną zlikwidowane do końca następnego dnia roboczego po dniu złożenia depozytu. Należy tu zaliczyć także depozyty typu „tomnext” i „spotnext”, lokaty typu call (niezwiązane z zabezpieczeniami pieniężnymi).

Jeśli umowa określa okres utrzymywania depozytu, ale daje również możliwość wycofania całości lub części kapitału bez istotnej utraty odsetek lub poniesienia innych istotnych kosztów przez klienta przez cały okres trwania umowy, to depozyty takie należy zaliczyć do kategorii „depozyty bieżące” (patrz przykład 4 poniżej).

W pozycji tej wykazywać należy również inne zobowiązania o charakterze bieżącym, w tym np. czeki podróżnicze własnej emisji.

W kategorii tej sprawozdające banki zrzeszające wykazują środki z tytułu rezerwy obowiązkowej złożone przez zrzeszone banki spółdzielcze.

W ramach tej kategorii wykazywać należy odrębnie **depozyty bieżące rozliczeniowe**, do których zalicza się rachunki bieżące, które są wykorzystywane przez klientów do dokonywania płatności oraz rozliczeń pieniężnych. W przypadku osób fizycznych są to rachunki (np. ROR), na które wpływa wynagrodzenie, emerytura, renta, inne świadczenia, inne wpływy, oraz z których dokonywane są wypłaty gotówkowe, zazwyczaj przy użyciu karty debetowej, lub realizowane płatności bezgotówkowe, np. przelewy, polecenia zapłaty, płatności kartą debetową; w przypadku podmiotów gospodarczych są to rachunki wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców, a w przypadku banków rachunki loro.

W ramach kategorii „depozyty bieżące” należy wykazać osobno wartość prowadzonych przez instytucję sprawozdającą **rachunków VAT**, tj. rachunków w rozumieniu art. 62a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488).

Do depozytów bieżących rozliczeniowych nie należy zaliczać rachunków maklerskich, rachunków technicznych, rachunków oszczędnościowych płatnych na żądanie, rachunków VAT.

Depozyty terminowe – środki zdeponowane w instytucji sprawozdającej na określony termin, które nie mogą być wycofane przed tym terminem lub wycofanie ich powoduje istotne koszty, np. istotne obniżenie należnych odsetek (patrz przykłady poniżej).

Depozyty terminowe w podziale według terminów pierwotnych należy wykazywać zgodnie z terminem umownym. Jeśli umowa określa okres utrzymywania depozytu, ale daje również możliwość wycofania całości lub części kapitału przez cały okres trwania umowy bez istotnej utraty odsetek lub poniesienia innych istotnych kosztów przez klienta, to depozyty takie należy zaliczyć do kategorii „depozyty bieżące”.

Depozyty jednodniowe, w tym depozyty typu „overnight” oraz typu „tomnext” i „spotnext”, należy zaliczać do depozytów bieżących. Należy zaznaczyć, że w statystyce Finrep, odmiennie niż w statystyce dla celów sprawozdawczości monetarnej, depozyty jednodniowe traktowane są jako depozyty terminowe.

Do kategorii „depozyty terminowe” zaliczać należy również depozyty terminowe z dzienną kapitalizacją odsetek, o ile jest określony termin, przed upływem którego wycofanie środków wiąże się z istotną utratą odsetek lub poniesieniem innych istotnych kosztów przez klienta.

Do kategorii tej zalicza się również niezbywalne instrumenty dłużne, depozyty zablokowane (jeżeli w umowie nie określony został termin, to należy przyjąć, że depozyty zablokowane mają charakter krótkoterminowy i wykazywać je wraz z depozytami z terminem pierwotnym do 1 roku włącznie), książeczki mieszkaniowe, książeczki oszczędnościowe terminowe, depozyty strukturyzowane oraz inne zobowiązania terminowe. W pozycji tej należy wykazywać również zobowiązania podporządkowane zaciągnięte w formie kredytów. Należy podkreślić, iż zobowiązania te mają wyłącznie charakter długoterminowy, należy zatem wykazywać je jako depozyty i inne zobowiązania terminowe z terminem pierwotnym powyżej 2 lat. Podobnie należy wykazywać indywidualne konta emerytalne (IKE) oraz indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego (IKZE), tj. jako depozyty z terminem pierwotnym powyżej 2 lat.

Przykład 1

Klient zawiera umowę z bankiem na złożenie depozytu na okres 14 miesięcy ze stałym oprocentowaniem 1,75% w skali roku. W przypadku wycofania depozytu przed upływem 14 miesięcy klient

otrzymuje jedynie 50% naliczonych odsetek. Taki produkt należy zaklasyfikować do depozytów z terminem pierwotnym od 1 roku do 2 lat włącznie.

Przykład 2

Klient zawiera umowę z bankiem na złożenie depozytu na okres 13 miesięcy ze zmiennym/rosnącym oprocentowaniem obowiązującym w danym miesiącu trwania depozytu:

miesiąc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Oprocentowanie (%) w skali roku	1,0	1,0	1,0	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,5	1,5	1,5	1,7

W przypadku zerwania depozytu klient otrzymuje odsetki tylko za pełne miesiące jego utrzymywania.

Tego typu produkty należy klasyfikować zgodnie z terminem na jaki została zawarta umowa z klientem tj. do depozytów powyżej 1 roku do 2 lat włącznie.

Przykład 3

Klient zawiera umowę z bankiem na złożenie depozytu na okres tzw. „9+9” ze zmiennym/rosnącym oprocentowaniem obowiązującym w danym miesiącu trwania depozytu:

	pierwsze 9 miesięcy	następne 9 miesięcy
Oprocentowanie (%) w skali roku	1,2	1,5

W przypadku zerwania depozytu przez klienta przed upływem pierwszych 9 miesięcy klient nie otrzymuje odsetek. W przypadku zerwania depozytu przez klienta w ciągu następnych 9 miesięcy klient otrzymuje odsetki za utrzymywanie depozytu przez pierwsze 9 miesięcy oraz za liczbę dni, przez które utrzymywał depozyt w ciągu następnego okresu, ale oprocentowanie wyniesie 1,20% w skali roku, a nie 1,50%.

Taki depozyt należy traktować jako 18-miesięczny i zaklasyfikować jako depozyt z terminem pierwotnym od 1 roku do 2 lat włącznie.

Przykład 4

Klient zawiera umowę z bankiem na złożenie depozytu na okres 6 miesięcy ze stałym oprocentowaniem 1,30% w skali roku. W przypadku wycofania depozytu przed upływem 6 miesięcy klient otrzymuje 100% naliczonych odsetek. Taki produkt należy zaklasyfikować do depozytów bieżących.

Przykład 5

Klient zawiera umowę z bankiem na złożenie depozytu na okres 12 miesięcy ze stałym oprocentowaniem 1,50% w skali roku. W przypadku wycofania depozytu przed upływem pierwszego miesiąca klient nie otrzymuje odsetek. Po upływie miesiąca może wycofać depozyt w każdym momencie i otrzyma 100% naliczonych odsetek. Taki produkt należy traktować, przez cały okres trwania umowy, jako depozyt 12-miesięczny i zaklasyfikować do depozytów terminowych do 1 roku włącznie.

Kredyty otrzymane bieżące – wartość kredytów otrzymanych bieżących, które do dnia sprawozdawczego nie zostały przez bank sprawozdający spłacone, w tym np. przekroczenie salda na rachunku nostro.

Kredyty otrzymane konsorcjalne – wartość kredytów otrzymanych przez instytucję sprawozdającą udzielonych przez konsorcjum. Na potrzeby statystyki za kredyty konsorcjalne uważa się wyłącznie kwoty faktycznie wypłacone przez kredytodawców (a nie całe linie kredytowe).

Operacje z przyrzeczeniem odkupu – zobowiązania instytucji sprawozdającej z tytułu depozytów będących wynikiem transakcji zabezpieczonych papierami wartościowymi z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Do kategorii tej zalicza się operacje repo oraz inne operacje o podobnym charakterze (np. sell-buy-back, pożyczki papierów wartościowych z zabezpieczeniem gotówkowym).

Z kategorii tej należy osobno wykazać operacje na skarbowych papierach wartościowych, tj. papierach wartościowych emitowanych w imieniu Skarbu Państwa przez Ministra Finansów na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, 1273).

Pozostałe zobowiązania – pozostałe, nie zaliczone do innych kategorii zobowiązania instytucji sprawozdających, np. zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, lokaty call z tytułu zabezpieczeń pieniężnych.

W kategorii „pozostałe zobowiązania bieżące” sprawozdające banki zrzeszające wykazują środki z tytułu minimum depozytowego oraz z tytułu funduszu ochrony środków gwarantowanych złożone przez zrzeszone banki spółdzielcze (w sektorze „instytucje przyjmujące depozyty” formularza BP010).

Do kategorii „pozostałe zobowiązania terminowe” należy zaliczyć środki otrzymane przez oddział instytucji kredytowej z centrali celem długoterminowego finansowania.

Odsetki od depozytów i innych zobowiązań – odsetki naliczone od depozytów i innych zobowiązań stanowiące zobowiązanie banku w danym dniu sprawozdawczym. W tej kategorii nie należy wykazywać odsetek skapitalizowanych, które powinny zostać wykazane w kategorii depozyty. W pozycji tej należy również wykazywać ujemne odsetki od depozytów.

Emisja dłużnych papierów wartościowych (bez odsetek) – dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez instytucję sprawozdającą w imieniu i na rachunek własny. Należy zaliczyć tu bankowe papiery wartościowe, tj. np. certyfikaty depozytowe oraz listy zastawne. W pozycji tej należy

wykazywać również zobowiązania podporządkowane zaciągnięte w formie wyemitowanych papierów wartościowych. Z uwagi na długoterminowy charakter zobowiązań podporządkowanych należy je wykazywać jako emisję dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym powyżej 2 lat. Odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych należy wykazywać odrębną pozycją.

Wykup obligacji własnych wykazuje się w kategorii „emisja dłużnych papierów wartościowych (bez odsetek)” jako wartość ujemną.

W ramach tej kategorii należy odrębnie wykazywać emisję papierów strukturyzowanych do 2 lat włącznie z kapitałem gwarantowanym poniżej 100%, tj. wyemitowane przez instytucję sprawozdającą dłużne papiery wartościowe z wbudowanymi instrumentami pochodnymi. Struktura ich wykupu/wypłaty zależy od innego aktywa (np. pojedynczych akcji, koszyka akcji, towarów) lub wskaźnika cen innych aktywów, poziomu inflacji itp. W zależności od rozwoju sytuacji na danym rynku, inwestor może stracić część, a nawet całość zainwestowanych środków.

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe należy również wykazywać w podziale na papiery wyemitowane z kodem ISIN oraz papiery wyemitowane bez kodu ISIN.

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe należy również wykazywać w podziale na obszar geograficzny posiadacza papieru. Jeżeli bank sprawozdający nie posiada informacji o posiadaczach - co utrudnia przyporządkowanie papieru do obszaru geograficznego (formularz BP130) – to, w przypadku papierów notowanych, należy umownie przyjąć, że inwestorzy są rezydentami kraju/miejsca notowania papieru.

Odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych – odsetki naliczone przez emitenta, w tym również rozliczone dyskonto/premia.

Rezerwy – rezerwy celowe na ryzyko związane z działalnością instytucji sprawozdającej, umorzenia i rezerwy/odpisy z tytułu trwałej utraty wartości (również od aktywów trwałych finansowych: w tym od akcji i udziałów w jednostkach zależnych, akcji i udziałów w jednostkach współzależnych, akcji i udziałów w jednostkach stowarzyszonych, udziałów mniejszościowych; aktywów trwałych niefinansowych oraz „pozostałych aktywów”: w tym odpisy od należności od dłużników różnych), rezerwa na zabezpieczenie listów zastawnych, rezerwa na ryzyko ogólne, rezerwa na zobowiązania pozabilansowe oraz wynik finansowy roku bieżącego pomniejszony o odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Z kategorii tej należy wyodrębnić następujące pozycje:

- rezerwy celowe, odpisy z tytułu utraty wartości, tj. rezerwy celowe/odpisy aktualizujące wartość instrumentów zaliczonych do kategorii „kredyty i inne należności (bez odsetek)” tworzone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w

sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2021 r. poz. 1238) i odpisy z tytułu utraty wartości tworzone zgodnie z MSR/MSSF lub odpowiednio zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości.

- pozostałe rezerwy – rezerwy (w tym m.in. na zabezpieczenie listów zastawnych, na zobowiązania pozabilansowe); pozostałe rezerwy celowe, odpisy i umorzenia (w tym m.in. umorzenia i rezerwy/odpisy z tytułu trwałej utraty wartości od „aktywów trwałych finansowych”, „aktywów trwałych niefinansowych” oraz „pozostałych aktywów”), rezerwa na ryzyko ogólne oraz wynik finansowy roku bieżącego pomniejszony o odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego,
 - w tym: wynik finansowy roku bieżącego pomniejszony o odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Nie należy w kategorii „rezerwy” wykazywać: rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, rezerwy na restrukturyzację, rezerwy na sprawy sporne, rezerwy na emerytury i inne świadczenia pracownicze, które należy prezentować w kategorii „pozostałe pasywa”.

Nie należy w kategorii „rezerwy” wykazywać rezerw celowych/odpisów z tytułu utraty wartości w odniesieniu do kategorii „dłużne papiery wartościowe”, które należy prezentować w kategorii „dłużne papiery wartościowe”.

Kapitały – kapitał podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, akcje własne, fundusz zapasowy, fundusze (kapitały) rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, skumulowane inne całkowite dochody, fundusz z aktualizacji wyceny, inne fundusze uzupełniające określone uchwałą KNF. W kategorii tej wykazuje się również nabycie akcji własnych (jako wartość ujemną), wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy w trakcie zatwierdzania. Z kategorii tej należy wyodrębnić następujące pozycje:

- fundusze własne – w pozycji tej należy wykazać kapitał podstawowy i należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna), akcje własne (wielkość ujemna) oraz premię emisyjną.

Ponadto z kategorii „fundusze własne” wykazać należy osobno:

- akcje notowane,
- akcje nienotowane oraz
- akcje własne (wielkość ujemna), które w formularzu BP150 należy wykazać ze znakiem (-).

W przypadku, gdy część akcji podmiotu notowanego na giełdzie zostaje sprzedana dużemu inwestorowi, a pozostała część akcji, tzw. *free float*, znajduje się w obrocie giełdowym, wówczas całą wartość kapitału spółki należy wykazywać w pozycji „notowane”, ponieważ wszystkie akcje mogą potencjalnie w każdej chwili być przedmiotem obrotu według wartości rynkowej.

Akcje w posiadaniu inwestora zagranicznego należy wykazać (formularz BP150) w odpowiednim obszarze geograficznym nierezydenta.

Jeżeli bank sprawozdający nie posiada informacji o posiadaczach akcji *free float* – co utrudnia przyporządkowanie funduszy własnych do obszaru geograficznego (formularz BP150) – to należy umownie przyjąć, że inwestorzy są rezydentami kraju/miejsca notowania akcji.

- fundusze rezerwowe – wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy w trakcie zatwierdzenia, fundusz zapasowy, fundusze (kapitały) rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, pozostałe kapitały rezerwowe,
- skumulowane inne całkowite dochody – skumulowane inne całkowite dochody oraz fundusz z aktualizacji wyceny.

Do kategorii „kapitały” nie zalicza się zobowiązań podporządkowanych⁸.

Pozostałe pasywa – obejmują pozostałe, nie zaliczone do innych pozycji zobowiązania, a między innymi: konta rozliczeniowe, instrumenty pochodne, korekty wartości, rozrachunki z wierzycielami różnymi (z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych rozrachunków publiczno-prawnych), koszty i przychody rozliczane w czasie (w tym ujemna wartość firmy), rozliczenia z tytułu przejęcia majątku do zbycia, zobowiązania z tytułu majątku używanego na podstawie umów leasingu, najmu i dzierżawy, zobowiązania ewidencjonowane na koncie 191, 291, 391, rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, rezerwa na restrukturyzację, rezerwa na sprawy sporne, rezerwa na emerytury i inne świadczenia pracownicze .

W kategorii pozostałych pasywów wykazywać należy odrębnie następujące pozycje:

- rezerwy na ryzyko i wydatki niezwiązane z podstawową działalnością banku – są to rezerwy nie zaliczone do kategorii „rezerwy” formularza BP140; należy tu prezentować m.in. rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego, rezerwę na restrukturyzację, rezerwę na sprawy sporne, rezerwę na emerytury i inne świadczenia pracownicze (np. rezerwę na niewykorzystane urlopy, rezerwę na bonusy), rezerwy na koszty rzeczowe, rezerwy na usługi i rezerwy na opłaty faktur (niezwiązanych z podstawową działalnością banku).

⁸ Patrz pozycje „depozyty terminowe” oraz „emisja dłużnych papierów wartościowych”.

- konta rozliczeniowe – rozrachunki między monetarnymi instytucjami finansowymi (w tym czeki bankierskie), rozrachunki międzyoddziałowe. Rozrachunki międzyoddziałowe należy wykazywać po uwzględnieniu kompensacji sald.
- pozycje przejściowe – kwoty oczekujące na uznanie właściwego rachunku, zobowiązania ewidencjonowane na koncie 191, 291, 391;
- korekty wartości od kategorii „depozyty i inne zobowiązania (bez odsetek)”, „odsetki od depozytów i innych zobowiązań”, „emisja dłużnych papierów wartościowych (bez odsetek)” oraz „odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych” są to: różnice pomiędzy wartością nominalną i wartością bilansową zobowiązań banku sprawozdającego. Korekty uwzględniają również niezamortyzowaną prowizję, dyskonto od kredytu dyskontowego, podlegające rozliczeniu według efektywnej stopy procentowej dla zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz korekty dotyczące naliczonych odsetek, a także korekty dotyczące różnic pomiędzy wartością nominalną a wartością godziwą dla zobowiązań wycenianych według wartości godziwej. Korekty wartości pozwalają dopełnić wycenę danej kategorii do wyceny bilansowej po uwzględnieniu wartości nominalnej:

wartość bilansowa (netto) danej kategorii = wartość nominalna +/- korekta wartości (czyli pozostałe składniki w wycenie)

- instrumenty pochodne – instrumenty pochodne, których wartość godziwa jest ujemna.

Transakcji natychmiastowej wymiany (rozliczanych w dacie spot) nie należy klasyfikować jako instrumentów pochodnych. Wycenę transakcji rozliczanych w dacie spot (nie zaliczanych do kategorii „instrumenty pochodne”) należy wykazywać w pozycji „pozostałe aktywa/pasywa”.

Dane o instrumentach pochodnych należy prezentować na formularzach BA140 oraz BP150 bez kompensowania transakcji. Ponadto nie należy dokonywać rozdzielnego prezentowania poszczególnych składników wyceny instrumentów.

Bank powinien przedstawiać wyceny poszczególnych instrumentów, kwalifikując wartość godziwą odpowiednio do aktywów lub pasywów bez kompensaty i rozbicia na poszczególne składniki wyceny.

Przykład 1:

Podmiot wycenia transakcję CIRS z wymianą nominalów. Elementy wyceny:

1. Płatności odsetkowe (-10 000) PLN
2. Wycena wymiany nominalów 80 000 PLN
3. Ryzyko kredytowe (-2 000) PLN

Oczekiwany sposób prezentacji: formularz BA140 68 000 PLN (80 000-10 000-2 000)

Przykład 2:

Podmiot wycenia 3 transakcje terminowe o różnych terminowych kursach rozliczenia:

1. Kupno EUR/USD: wycena 13 000 PLN
2. Sprzedaż EUR/USD: wycena 4 000 PLN
3. Sprzedaż EUR/USD: wycena (-3 000) PLN

Oczekiwany sposób prezentacji: oddzielnie transakcje uznane za zyskowe, formularz BA140: 17 000 PLN (13 000+4 000); oddzielnie transakcje uznane za stratę, formularz BP150: 3 000 PLN.

9. Formularz STR010 (Statystyka strukturalna – Dane o banku w podziale na województwa)

Formularz zawiera informacje o liczbie wszystkich placówek banku na terytorium RP w podziale na województwa oraz wypłatach dla pracowników tymczasowych. W formularzu należy podać informacje według stanu na ostatni dzień roku, którego dane dotyczą.

1 stycznia 2018 r. weszły w życie przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniające załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz. Urz. UE L 322 z 29.11.2016 r.).

Zmiany podziału terytorialnego Polski polegają na podziale obszaru województwa mazowieckiego na dwa regiony, tj. na region warszawski stołeczny i region mazowiecki regionalny. Na region warszawski stołeczny składają się miasto Warszawa i powiaty: grodziski, legionowski, miński, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, wołomiński oraz powiat warszawski zachodni (gminy: Błonie, Izabelin, Kampinos, Leszno, Łomianki, Ożarów Mazowiecki, Stare Babice). Pozostała część województwa mazowieckiego stanowi region Mazowiecki regionalny.

W związku z tym, dane o liczbie placówek banków według województw, począwszy od danych za grudzień 2018 r., uwzględniają nowy podział terytorialny Polski.

Wiersz „Razem” jest to suma placówek banku sprawozdającego we wszystkich województwach.

W pozycji „Liczba central” należy wskazać województwo, w którym znajduje się siedziba centrali banku lub oddziału banku zagranicznego wpisana w KRS. Liczba mnoga odnosi się do sprawozdań banków zrzeszających, które przekazują dane łączne za zrzeszone banki spółdzielcze.

W kategorii „Liczba central” należy prezentować liczbę central banku. W przypadku, gdy oddział banku zagranicznego w Polsce ma tylko jedną siedzibę należy wypełnić tylko pozycję „liczba central”, rozumianą jako polska centrala oddziału banku zagranicznego.

W kategorii „Liczba oddziałów” należy podać informacje o liczbie oddziałów banku. Oddział banku zagranicznego w Polsce wypełnia informację wtedy, kiedy posiada więcej placówek niż tylko centralę.

W kategorii „Liczba filii, ekspozytur i innych placówek obsługi klienta” należy prezentować liczbę pozostałych własnych placówek banku. W pozycji tej nie należy wykazywać placówek działających na zasadach franczyzy.

W kategorii „Liczba przedstawicielstw” należy prezentować liczbę placówek partnerskich rozumianych jako placówki nie będące oddziałem ani inną placówką własną banku, a prowadzone na podstawie umowy agencyjnej, świadczące na zasadzie wyłączności usługi dystrybucji produktów pod logo banku sprawozdającego.

W kategorii „Liczba placówek działających na zasadzie franczyzy” należy podać informację o liczbie placówek banku prowadzonych przez osoby nie będące pracownikami banku działające na zasadzie tzw. „franczyzy”. Kategoria „Liczba placówek działających na zasadzie franczyzy” zawiera się w kategorii „Liczba przedstawicielstw”, ponieważ nie są to placówki własne banku.

Wartości zawarte w kolumnie „Liczba przedstawicielstw” powinny być większe lub równe wartościom wykazanym w kolumnie „Liczba placówek działających na zasadzie franczyzy”.

W kategorii „Liczba placówek banku bez obsługi kasowej” należy podać informację o liczbie jednostek, które nie zostały wyposażone w standardowe „okienka kasowe”, tj. jednostek w których klient nie może dokonać gotówkowych rozliczeń pieniężnych przy udziale delegowanego do tego rodzaju czynności pracownika banku (np. kasjer, dysponent).

W kategorii tej należy ujmować jednostki, które zostały wyposażone wyłącznie w urządzenia samoobsługowe typu bankomat i wpłatomat. W placówkach tych konsultant/doradca/dysponent nie dokonuje gotówkowych rozliczeń pieniężnych natomiast obsługuje klientów w zakresie innych produktów banku.

Wartości podane w tej kolumnie dotyczą kategorii zawartych w kolumnach poprzedzających/wcześniejszych.

10. Formularz SBBS010

Formularz SBBS010 wypełniają i przekazują do NBP banki zrzeszające dla zrzeszonych w nich banków spółdzielczych. Formularz zawiera informacje o aktywach ogółem pojedynczych banków spółdzielczych według stanu na koniec roku. Aktywa ogółem wykazane na formularzu SBBS010 powinny być równe pozycji „aktywa ogółem” formularza BAZ00.

11. Formularz F-7 (Dane o liczbie prowadzonych rachunków)

Formularz zawiera informacje o liczbie rachunków depozytowych prowadzonych przez instytucję sprawozdającą na rzecz klientów niebędących monetarnymi instytucjami finansowymi. Suma danych wykazanych na formularzu F-7 obejmuje wszystkie czynne rachunki, nawet jeśli wykazują saldo zerowe.

Definicje kategorii instrumentów i sektorów zawartych w niniejszym formularzu tożsame są z definicjami opisanymi powyżej w niniejszej instrukcji.

Z kategorii „depozyty bieżące” należy wyodrębnić „depozyty bieżące z dostępem przez internet/PC”, „depozyty bieżące rozliczeniowe” oraz „rachunki VAT”. Z „depozytów bieżących rozliczeniowych” należy odrębnie wykazać liczbę rachunków „z dostępem przez internet/PC”. „Depozyty bieżące z dostępem przez internet/PC są to rachunki z dostępem przez bankowość internetową lub mobilną. Rachunki takie mogą być obsługiwane zarówno przez internet, jak również w placówkach banku.

„Rachunki VAT” są to rachunki w rozumieniu art. 62a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488).

Należy zwrócić uwagę, że poszczególne podkategorie „depozytów bieżących” zachodzą na siebie. Podkategoria „depozyty z dostępem przez internet/PC” wyodrębniona z kategorii ogółem „depozyty bieżące” zawiera zarówno depozyty rozliczeniowe jak i nierozliczeniowe. Podkategoria „depozyty z dostępem przez internet/PC” wyodrębniona z kategorii ogółem „depozyty bieżące rozliczeniowe” zawiera jedynie depozyty rozliczeniowe.

Rachunki bieżące, z których pociągnięto kwoty w ramach dopuszczalnego limitu przekroczenia stanu środków, zgodnie z ogólnymi warunkami otwierania i prowadzenia rachunków oszczędno-

ściowo-rozliczeniowych w banku sprawozdającym oraz tzw. „debetu wymuszonego”, tj. na których przekroczone zostały salda, należy nadal wykazywać w niniejszym formularzu w odpowiedniej kategorii (depozyty bieżące/depozyty bieżące rozliczeniowe).

W kategorii „depozyty bieżące rozliczeniowe” nie ujmuje się następujących rodzajów rachunków zaliczonych do kategorii „depozyty bieżące”: rachunków maklerskich, rachunków technicznych, rachunków oszczędnościowych płatnych na żądanie, rachunków VAT.

Rachunki prowadzone przez bank dla pracowników należy zaprezentować w takich samych kategoriach depozytów jak rachunki dla pozostałych klientów banku.

12. Kontakt

Wszelkie pytania, uwagi, wątpliwości prosimy zgłaszać na adres korespondencja.monrep@nbp.pl.